

МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ

№ 9 (434)
ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1997 РОКУ
16 травня 2017 року

РОБОЧИЙ ВІЗИТ

ВІДМІННИКИ НАВЧАННЯ

ЗУСТРІЧ ІЗ ЗАСТУПНИКОМ МІНІСТРА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ В ТДМУ

Заступник Міністра охорони здоров'я України Олександр Лінчевський у рамках робочого візиту до Тернопільської області зустрівся з представниками адміністрації, викладачами та сту-

Після цього відбулася зустріч з викладачами й студентами Тернопільського медуніверситету. Спількування відбулося у формі діалогу. Олександр Лінчевський поцікавився у молоді, чому вони обрали

фах медика і як бачать себе у цій професії в майбутньому. Він наголосив на тому, що від життєвої позиції молодого покоління залежить напрям, в якому буде розвиватися медична галузь і держава загалом.

Після короткої промови студенти могли поставити за-

питання Тернопільського державного медичного університету імені І.Горбачевського.

Ректор ТДМУ, професор Михайло Корда ознайомив гостей з діяльністю, досягненнями та інноваціями в ТДМУ.

питання гостю. Майбутніх медиків цікавили відповіді на питання щодо іспитів «Крок», можливості подальшої самореалізації в медичній галузі, реформи в медицині та інше.

Прес-служба ТДМУ

Мар'яна ПАВЛЮК – студентка 6 курсу медичного факультету.

Стор. 6

ОГОЛОШЕННЯ

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО МІНІСТЕРСТВА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ» ОГОЛОШУЄ КОНКУРС НА ЗАМІЩЕННЯ ПОСАД:

ДИРЕКТОРА БІБЛІОТЕКИ – 1 ПОСАДА.

Вимоги до претендентів: повна вища освіта гуманітарного напрямку (магістр, спеціаліст), післядипломна освіта в галузі організації та управління бібліотеками, стаж бібліотечної роботи – не менше п'яти років.

НА МЕДИЧНОМУ ФАКУЛЬТЕТІ:

- завідувача кафедри анатомії людини – 1 посада;
- завідувача кафедри медицини катастроф і військової медицини – 1 посада;
- завідувача кафедри філософії та суспільних дисциплін – 1 посада.

Вимоги до претендентів: наявність наукового ступеня та/або вченого звання відповідно до профілю кафедри.

- професора кафедри інфекційних хвороб з епідеміологією, шкірними та венеричними хворобами – 1 посада;
- професора кафедри оториноларингології, офтальмології та нейрохірургії – 1 посада.

Вимоги до претендентів: наявність наукового ступеня доктора медичних наук, вченого звання доцента, стаж науково-педагогічної роботи – не менше десяти років.

- доцента кафедри внутрішньої медицини № 3 – 2 посади;
- доцента кафедри невідкладної та екстреної медичної допомоги – 1 посада.

Вимоги до претендентів: наявність наукового ступеня кандидата наук, стаж науково-педагогічної роботи – не менше п'яти років.

Термін подачі документів – один місяць з дня оголошення.

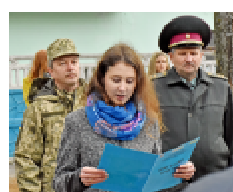
Звертатися: 46001, м. Тернопіль, майдан Волі, 1, відділ кадрів, тел. 52-14-64.

У НОМЕРІ

Стор. 2

Стор. 4-5

ПРИЙНЯЛИ ПРИСЯГУ НА ВІРНІСТЬ НАРОДОВІ УКРАЇНИ

На базі НОК «Червона калина» ТДМУ 84 курсанти, які завершили навчання за програмою підготовки офіцерів запасу медичної служби, склали присягу на вірність народу України. З них – 11 випускників-стоматологів і 73 представники медичного факультету. З числа медиків: 63 особи шостою курсу ТДМУ, 8 випускників Львівського національного медуніверситету імені Д.Галицького, один – Буковинського державного медуніверситету, один – Вінницького національного медуніверситету імені М.Пирогова.

ДОВКІЛЛЯ ТА ЗДОРОВ'Я

Науково-практична конференція на цю тему відбулася вже в'ятнадцяте і була присвячена роковинам Чорнобильської трагедії. В роботі форуму взяли участь заступник начальника управління екології та природних ресурсів облдержадміністрації Олександр Панчук, заступник директора обласного лабораторного центру МОЗ України Володимир Паничев, представники Інститут громадського здоров'я ім. О.М.Марзеєва та низки ВНЗ: ТНПУ ім. В. Гнатюка, Ужгородського національного університету, Вінницького, Запорізького, Івано-Франківського медуніверситетів, Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка.

ТДМУ МАТИМЕ СПІВПРАЦЮ З КИШИНІВСЬКИМ ДЕРЖАВНИМ УНІВЕРСИТЕТОМ МЕДИЦИНИ ТА ФАРМАЦІЇ

Нещодавно делегація Тернопільського державного медичного університету імені І.Горбачевського у складі проректора з наукової роботи, професора Івана Кліща, проректора з науково-педагогічної та лікувальної роботи, професора Степана Запорожана та професора Володимира Бігуняка перебувала в Кишинівському державному університеті медицини та фармації імені Ніколая Тестемітану. Представники ТДМУ зустрілися з ректором молдовського вишу, професором Іоном Абабії та проректором з лікувальної роботи, професором Емілем Цебаном, проректором з наукової роботи, професором Георгієм Рожновеану.

Під час зустрічі були обговорені напрямки співпраці щодо реалізації спільних проектів у науковій галузі, лікувальній роботі. Особливу увагу зосередили на обміні досвідом у розвитку симуляційного навчання. Результатом перемовин стало укладання угоди між Тернопільським державним медичним університетом і Кишинівським державним університетом медицини і фармації.

Після цього делегація ТДМУ ознайомила з роботою сучасного центру симуляційного навчання, який обладнаний найсучаснішою симуляційною

апаратурою. Це дає можливість за допомогою відповідного програмного забезпечення симулювати різні клінічні стани та ситуації, а також стежити за роботою студентів чи інтернів під час виконання ними поставлених завдань. У цьому Центрі передбачено обгово-

рення дій і помилок студентів та інтернів.

Представники ТДМУ також ознайомилися з роботою сучасного стоматологічного центру, де є відділ симуляційного навчання з терапевтичної та ортопедичної стоматології. Це дає можливість відпрацьовувати на-

вички на доклінічному етапі. Крім того, наші професори оглянули університетську клініку первинної медико-санітарної допомоги, в якій на стандартизованих пацієнтах студенти відпрацьовують практичні навички лікаря первинної ланки.

Прес-служба ТДМУ

ПРИЙНЯЛИ ПРИСЯГУ НА ВІРНІСТЬ НАРОДОВІ УКРАЇНИ

На базі навчально-оздоровчого комплексу «Червона калина» Тернопільського державного медичного університету імені І.Горбачевського 20 квітня 84 курсанти, які завершили навчання за програмою підготовки офіцерів запасу медичної служби, склали присягу на вірність народу України. З них – 11 випускників-стоматологів і 73 представники медичного факультету. З числа медиків: 63 особи шостого курсу ТДМУ, 8 випускників Львівського національного медичного університету імені Д.Галицького, один – Буковинського державного медичного університету, один – Вінницького національного

медичного університету імені М.Пирогова.

Вони виконали на «відмінно» вправу зі стрільби із стрілецької

зброї та проявили дисциплінованість, старанність у здобутті знань і практичних навичок.

У урочистій присязі взяли

участь начальник Військово-медичного клінічного центру Західного регіону, полковник медичної служби Іван Гайда, проректор з науково-педагогічної роботи та соціальних питань, доцент Олег Слабий, декан факультету іноземних студентів, професор Петро Сельський, завідувач кафедри медицини катастроф та військової медицини, професор Арсен Гудима і начальник навчальної частини кафедри медицини катастроф та військової медицини, доцент, полковник медичної служби запасу Ігор Гарасимів.

Після урочистого винесення Державного прапора України з вітальним словом до випускників, батьків і викладачів звер-

нувся полковник запасу Микола Ярошенко. Полковник медичної служби Іван Гайда побажав молодим людям бути відданими своїй Вітчизні, стати на її захист у потрібний час і з честю виконати свій громадянський обов'язок.

Від імені ректора ТДМУ, професора Михайла Корди курсантів з успішним завершенням навчання за програмою підготовки офіцера запасу медичної служби привітав проректор з науково-педагогічної роботи та соціальних питань, доцент Олег Слабий. Від батьків подальших успіхів побажав декан факультету іноземних студентів, професор Петро Сельський.

Полковник медичної служби Ігор Гарасимів ознайомив присутніх з витягом з наказу щодо організації та проведення прийняття військової присяги на вірність українському народові.

Кожен курсант особисто склав присягу на вірність народу України та скріпив її своїм підписом. Молодих людей урочисто привітав завідувач кафедри, професор Арсен Гудима. Після цього, перегрупувавшись у взводи, випускники пройшли урочистим маршем. Професор Арсен Гудима оголосив випускникам подяку.

Зазначимо, що 31 випускник ТДМУ вирішив пов'язати своє життя зі службою у Збройних силах України та пройти вступні випробування до Української військово-медичної академії.

**Яніна ЧАЙКІВСЬКА,
Микола ВАСИЛЕЧКО (фото)**

ПРОВІДНА ЛІЧНИЦЯ КРАЮ ВІДЗНАЧИЛА ЮВІЛЕЙ

Більче-Золотецькій обласній лікарні фізіотерапії та реабілітації — 70 років. У день відзначення цього ювілею до лікувально-профілактичного закладу з'їхалися фізіотерапевти та реабілітологи з усього краю. Вони взяли участь у науково-практичній конференції «Фізіотерапія та реабілітація сучасності». Прибули на урочистості й керівники Тернопілля та медичної галузі області. Привітав з ювілеєм працівників лікарні ректор нашого університету, професор Михайло Корда. Гості ознайомилися із лікарнею, побачили, які умови створені для пацієнтів, побували у кабінетах та залах, де проводять фізіотерапевтичні процедури.

чальник управління охорони здоров'я Тернопільської ОДА Володимир Богайчук привітав колектив з ювілейною датою та передав вітання від голови обласної держадміністрації Степана Барни, зазначивши, що сімдесятиріччя для медичного закладу — це важливий етап на шляху до створення якісного та доступного медичного обслуговування. «Професійної наснаги, вагомих творчих здобутків, невичерпної енергії, нехай Господь рясно благословляє своїми великими й багатими милостями та щедротами вас та ваші родини», — побажав працівникам лікарні очільник медичної галузі краю. Володимир Богайчук нагородив

можна зробити сучасний, європейського рівня медичний заклад, потрапити до якого — черга, — зазначив Віктор Овчарук. — Про якість медичних послуг у цьому закладі слава розноситься теренами держави і без гучної реклами. І саме такі заклади Тер-

Михайло КОРДА, ректор ТДМУ, професор, вітає колектив лікарні з ювілеєм

нопільська обласна рада завжди підтримуватиме, адже основний критерій — результат. У Більче-Золотецькій лікарні реабілітації такий вагомий результат є». Від депутатського корпусу Віктор Овчарук вручив лікарні подарунок — спеціальний інвалідний візок, який полегшить надання пацієнтам спеціальних водних процедур. Ювілярів також вітали

Привітав колектив Більче-Золотецької фізіотерапевтичної лікарні ректор ТДМУ, професор Михайло Корда. Миру, душевного спокою, впевненості у завтрашньому дні та благополуччя в родинах він побажав усім працівникам закладу, зазначивши, що свій сімдесятий ювілей колектив зустрічає з вагомими здобутками на ниві реабілітації та відновного лікування. Торік ТДМУ підписав меморандум про співпрацю з фізіотерапевтичною лічницею й нині студенти, які навчаються за спеціальністю «Фізична реабілітація», мають гарну можливість проходити на базі закладу виробничу практику, набираючись цінним досвідом. Ректор подарував закладу-партнеру ноутбук.

Голова обласної ради Віктор ОВЧАРУК вручив грамоти кращим працівникам лікарні

Після завершення урочистої програми відбулася науково-практична конференція «Перспективи розвитку медичної реабілітації в умовах реформування охорони здоров'я». Про історію розвитку лікарні та сучасні технології, які застосовують тут фахівці, учасникам форуму розповів її керівник, кандидат медичних наук Любомир Синоверський. Спеціалісти закладу адаптували до вимог сьогодення 71 технологію лікарських призначень. Тут надають реабілітаційні послуги за розмаїтих патологій. Болотолікування, ропні обгортання, радонові, сірководневі, хвойні ванни, соляна печера, рефлексотерапія та десятки інших процедур допомагають позбутися недуг, відновити сили.

разники, які найбільш фізіологічні та близькі до людського організму, ми досягаємо так званого «тренувального ефекту», який дає найбільш довготривалу терапевтичну дію. Майбутнє охорони здоров'я України — це інтегративна медицина, тобто поєднання європейської (алопатичної) та натуральної медицини (тобто фізіотерапевтичних і курортологічних лікувальних факторів), наголосила Наталія Брикс-

Про перспективи розвитку медичної реабілітації в умовах реформування охорони здоров'я мовив професор кафедри медичної реабілітації ТДМУ Андрій Голяченко. Про сьогодення та майбутнє фізіотерапевтичної служби області розповіла у своїй доповіді головний позаштатний спеціаліст управління охорони здоров'я зі спеціальності «Фізіотерапія» Наталія Брикса. У своєму виступі вона, зокрема, наголосила на ролі фізичних методів у сучасному лікуванні, медичній реабілітації та профілактиці захворювань як клінічно ефективних, найбільш

Головний лікар університетської лікарні Василь БЛІХАР і завідувачка фізіотерапевтичним відділенням, голова профкому цього закладу Наталія БРИКСА

са. Про сучасні методи фізіотерапевтичного лікування при остеоартрозі, які застосовують у відділенні фізіотерапії та реабілітації третьої міської лікарні учасникам конференції розповіла його завідувачка Наталія Жеворонко. Досвідом підготовки бакалавра з фізичної реабілітації у Тернопільському державному медичному університеті імені І.Я. Горбачевського поділилася доцент кафедри фізичної реабілітації, здоров'я людини та фізичного виховання Наталя Давибида.

**Лариса ЛУКАШУК,
Павло БАЛЮХ (фото)**

Про 70-річний шлях лікарні розповідає головний лікар закладу Любомир СИНОВЕРСЬКИЙ (на передньому плані)

На урочистості прийшли не лише медичні працівники, ветерани праці, а й вдячні пацієнти. За останні роки свого існування лікарняний заклад перетворився із сільської лікарні на великий оздоровчий комплекс, де одночасно можуть отримати оздоровчі процедури понад 200 осіб. Нині Більче-Золотецька обласна лікарня фізіотерапії та реабілітації — це провідний спеціалізований лікувально-профілактичний заклад Тернопільщини, який забезпечує надання висококваліфікованої медичної допомоги, комплексного реабілітаційного та відновного лікування. 2015 року в лічниці створене відділення для реабілітації бійців АТО та членів їхніх родин. Лікування та реабілітацію пройшли понад 150 атовців. У лікарні проводять майже сотню фізіотерапевтичних та реабілітаційних процедур. У закладі є басейн, велика спортивна зала з тренажерами. Медперсонал постійно удосконалює надання медичних послуг, впроваджуючи нові методи реабілітації. Тут функціонує п'ять відділень: терапевтичне, загальне, травматологічне, педіатричне, кардіологічне, неврологічне, є басейн, велика спортивна зала, сауна. Лікарня ліцензована. Вона має вищу акредитаційну категорію.

Багато щирих, теплих слів линуло того дня на адресу фахівців фізіотерапевтичної лічниці. На-

(На передньому плані): проректори ТДМУ, професори Іван КЛІЩ, Степан ЗАПОРОЖАН і завідувач кафедри, професор ДАРІЯ ПОПОВИЧ

грамотами та відзнаками обласної державної адміністрації лікарів і працівників фізіотерапевтичної лікарні та вручив лікарні подарунок від обласної державної адміністрації.

Грамоти та відзнаки отримали фахівці фізіотерапевтичної лікарні й від обласної ради. Голова облради Віктор Овчарук вручив нагороди та висловив слова подяки її керівникові, депутату Тернопільської обласної ради Любомирові Синоверському, який зумів разом з колективом перетворити лічницю у престижний медичний заклад. «Ця лікарня — приклад того, як в одному з найвіддаленіших куточків краю

депутати обласної ради Любомир Білик і доцент ТДМУ Роман Свистун.

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ КЛІНІЧНОЇ ФАРМАКОЛОГІЇ З ПОЗИЦІЇ ДОКАЗОВОЇ МЕДИЦИНИ

Такою була тема Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, що відбулася у нашому університеті.

У форумі взяли участь 110 учасників. З них 75 — представники лікувально-профілактичних закладів Тернополя та області: лікарі загальної практики-сімейної медицини, терапевти, неврологи, гастроентерологи, кардіологи, ендокринологи та інші спеціалісти. 33 учасники репрезентували наш ВНЗ і двоє — Вінницький національний медуніверситет імені М. І. Пирогова та Буковинський державний медичний університет.

Від імені ректора ТДМУ, професора Михайла Корди успіхів і плідної праці учасникам конференції побажав проректор з наукової роботи, професор Іван Кліщ. Вітальні слова також звучали від заступника начальника управління охорони здоров'я ТОДА Лідії Чайковської та головного спеціаліста-терапевта управління охорони здоров'я ТОДА Лариси Матюк.

Перше пленарне засідання розпочалося з доповіді професора ТДМУ Олександри Олещук «Національний перелік як складова національної політики лікарських засобів».

Микола ШВЕД, професор

Завідувач кафедри клінічної фармакології Вінницького національного медичного університету імені М. І. Пирогова Ольга

Яковлева свій виступ присвятила корекції гепатокардіальних факторів ризику у хворих із серцево-судинною патологією. Інформативною була доповідь Єлизавети Ткач з Буковинського медичного університету «Проблема антибіотикорезистентності окремих збудників негоспітальної пневмонії та напрямки покращення фармакотерапії хворих». Заслухавши її, учасники конференції мали змогу детальніше ознайомитися з проблемою антибіотикорезистентності.

Професор ТДМУ Микола Швед акцентував увагу колег на сучасних підходах до підвищення ефективності лікування коронарного синдрому шляхом включення до його лікування метаболічних препаратів. Велике зацікавлення викликала

Мар'ян ГРЕБЕНИК, професор

й доповідь професора ТДМУ Мар'яна Гребеника «Ведення хворих з фібриляцією передсердь», що ґрунтувалася на за-

садах доказової медицини. Професор ТДМУ Володимир Шманько висвітлював актуальні питання клініко-фармакологічних особливостей застосування антитромбоцитарних засобів у клінічній практиці.

У рамках конференції відбулося два пленарні засідання, під час яких заслухано 18 доповідей. Важливість й актуальність тем викликала жваві дискусії та обговорення, що сприяло змістовній роботі. Як зазначалося під час підбиття підсумків, всі пропозиції та рекомендації, висловлені у процесі обговорення, необхідно враховувати задля підвищення якості діагностики, лікування, реабілітації та профілактики різних захворювань у практиці лікаря, базуючись на засадах доказової медицини. Доцільним є впровадження стандартів доказової медицини у навчальний процес клінічної фармакології та інших клінічних дисциплін, що дозволить покращити професійну підготовку майбутнього лікаря та його готовність до самостійного прийняття рішень, пошуку нової інформації для розв'язання медичних проблем.

Олександра ОЛЕЩУК, завідувач кафедри фармакології з клінічною фармакологією, професор, Мар'яна ЛУКАНЮК, асистент кафедри фармакології з клінічною фармакологією

ДОВКІЛЛЯ ТА ЗДОРОВ'Я

Науково-практична конференція на цю тему вже стала традиційною, бо зорганізовують її в ТДМУ щороку. 28 квітня вона відбулася вже в'ятнадцяте і була присвячена роковинам Чорнобильської трагедії. В роботі форуму взяли участь заступник начальника управління екології та природних ресурсів облдержадміністрації Олександр Панчук, заступник директора обласного лабораторного центру МОЗ України Володимир Паничев, представники Державної установи «Інститут громадського здоров'я ім. О.М. Марзеєва» та низки вищих навчальних закладів: Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка, Ужгородського національного університету, Вінницького національного медичного університету ім. М. Пирогова, Запорізького державного медичного університету, Дніпровської медичної академії, Івано-Франківського національного медичного університету, Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка.

Привітавши присутніх, завідувач кафедри фізіології ТДМУ, професор Степан Вадзюк запропонував хвилиною мовчання вшанувати пам'ять жертв Чорнобильської трагедії.

Характеризуючи стан довкілля на Тернопільщині, заступник начальника управління екології

та природних ресурсів Тернопільської облдержадміністрації Олександр Панчук у своєму виступі наголосив на важливості охорони, зокрема, водних ресурсів. Йшлося насамперед про реконструкцію й будівництво очисних споруд, бо найбільше забруднюють наші водойми не-

Степан ВАДЗЮК, професор ТДМУ

чищені стічні води. Як зазначалося, протягом 2015-16 років на їх будівництво та реконструкцію використали понад 50 мільйонів гривень. І якщо до 2014 року лише п'ять каналізаційних очисних споруд в області функціонували справно, то за два останні роки в різних населених пунктах збудували й реконструювали дев'ять очисних споруд, що,

безумовно, сприяє поліпшенню стану довкілля.

Заступник директора Тернопільського обласного лабораторного центру МОЗ України Володимир Паничев почав свій виступ зі спогадів про 26 квітня 1976 року, коли на Чорнобильській АЕС сталася найбільша техногенна аварія в історії людства.

— Я перебував тоді в Києві. Вражала відсутність будь-якої достовірної інформації від органів влади про те, що трапилося, попри близькість столиці до місця катастрофи та тривогу людей. А на третій день в бібліотеці Київського інституту вдосконалення лікарів зникли всі публікації про довгостроковий вплив бомбардування Хіросіми та Нагасакі збройними силами США 1945 року. Наші експерти вказували на величезну загрозу віддалених наслідків аварії на Чорнобильській АЕС і, на жаль, їхні прогнози справдилися. Чорнобильська катастрофа й нині впливає на довкілля та здоров'я людей.

Позитивним Володимир Паничев назвав той факт, що у розробленій та схваленій Концепції охорони громадського здоров'я МОЗ багато уваги приділено моніторингу захворюваності паралельно з моніторингом довкілля, що допоможе створити єдину систему профілактичної медицини й реалізувати пропозиції, спрямовані на покращення довкілля, адже це

чинник, що впливає на здоров'я населення.

Володимир Паничев запропонував увазі колег доповідь «Епідеміологія захворювань щитоподібної залози на території Тернопільської області». Він висвітлював результати досліджень, які здійснили фахівці ДУ «Тернопільський обласний лабораторний центр МОЗ України» спільно з групою науковців ТДМУ впродовж 2010-2015 років, що

Ірина КОВТУНЕНКО (м. Київ)

свідчать про зростання захворюваності дифузним зобом у нашому краї.

Жвавий інтерес учасників конференції викликала доповідь завідувача кафедри медичної біології, професора Лариси Федонюк «Балтійська університетська програма: шляхи реалізації проєкта «Актуальні екогенетичні аспекти патології людини та тварин в умовах глобальної екологічної кризи».

Зазначалося, що участь у Балтійській університетській програмі беруть 225 університетів та інших вищих навчальних закладів, які у своїй діяльності фокусуються на вирішенні питань охорони навколишнього середовища в регіоні Балтійського моря. ТДМУ ім. І.Я. Горбачевського є учасником програми з 2016 року. Проєкт «Актуальні екогенетичні аспекти патології людини та тварин в умовах глобальної екологічної кризи», представлений ТДМУ, спрямований передусім на підвищення якості освіти та наукових досліджень у межах співпраці з партнерами в регіоні Балтійського моря. Йдеться про проведення фундаментальних і прикладних наукових досліджень, а також виконання науково-експериментальних розробок у вивченні екогенетичних аспектів патології людини та тварин в умовах глобальної екологічної кризи.

Інформативною була доповідь кандидата біологічних наук, асистента кафедри медичної біології ТДМУ Оксани Яреми «Моніторинг формування технічних відходів у навчальному закладі м. Тернополя». Тема — актуальна. Адже правильна утилізація відходів є запорукою збереження навколишнього середовища та здоров'я населення.

Заповіти хворобі, як відомо, легше, ніж її лікувати. Впливу екологічних та генетичних факторів на довголіття людини присвятила свій цікавий виступ доцент кафедри медичної біології ТДМУ Тетяна Бігуняк.

(Продовження на стор. 5)

ДОВКІЛЛЯ ТА ЗДОРОВ'Я

(Закінчення. Поч. на стор. 4)

Привернула увагу присутніх і доповідь старшого наукового співробітника лабораторії якості повітря ДУ «Інститут громадського здоров'я ім. О.М.Марзєєва» Ірини Ковтуненко «Біоагрози пилкового забруднення атмосферного повітря». За даними ВООЗ, алергічні та імунodefіцитні захворювання займають чільні місця серед неінфекційних захворювань. В Україні кількість пацієнтів з первинними генетично детермінованими імунodefіцитами становить майже один відсоток населення, від 30 до 38 % мають порушення імунної системи, зазначила Ірина Миколаївна.

«Оцінка зв'язків факторів довкілля із захворюванням на гінгівіт у осіб віком 18-29 років серед мешканців Ужгорода та Ужгородського району» – таку тему для своєї наукової роботи обрала студентка 2 курсу стоматологічної факультету Ужгородського національного університету Софія Оплетя. Асистент кафедри загальної біології, еко-

Володимир ПАНИЧЕВ, заступник директора обласного лабораторного центру МОЗ України

логічного факультету Ужгородського національного університету Софія Оплетя. Асистент кафедри загальної біології, еко-

логії та методики їх викладання, кандидат сільськогосподарських наук Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка Олена Тригуба ознайомила присутніх з результатами досліджень, які доводять перспективність застосування біологічних препаратів при вирощуванні бобових культур і збереженні довкілля.

Про продукти харчування як джерело впливу на організм людини йшлося у виступі кандидата біологічних наук, асистента кафедри медичної біології ТДМУ Ірини Привроцької. Вона підкреслила, що багато сучасних продуктів харчування в разі їх систематичного застосування можна розцінювати як джерело можливих захворювань. Це зумовлено, зокрема, вмістом різних токсикантів у харчових продуктах – пестицидів, нітратів, солей важких металів, радіонуклідів, продуктів розпаду цукрів, що мають кан-

церогенні властивості. Цукор не лише не має ніяких поживних речовин, а й збільшує ризик ожиріння, діабету, серцево-судинних захворювань, викликає порушення роботи імунної системи, прискорює процес старіння.

роні присвятила свою доповідь студентка 4 курсу хіміко-біологічного факультету Тернопільського національного педагогічного університету ім.В. Гнатюка Ганна Лендєнова.

Учасники форуму взяли актив-

ну участь в обговоренні доповідей та ухвалили резолюцію конференції.

Лідія ХМІЛЯР, Микола ВАСИЛЕЧКО (фото)

Лідія ХМІЛЯР, Микола ВАСИЛЕЧКО (фото)

ІННОВАЦІЇ МЕДИЧНОЇ НАУКИ – В ПРАКТИКУ СІМЕЙНОГО ЛІКАРЯ

На базі Тернопільської комунальної міської лікарні №2 відбулася щоквартальна міжрегіональна науково-практична конференція «Інновації медичної науки – в практику сімейного лікаря» в рамках роботи ГО «Асоціація сімейних лікарів Тернопільської області» (АСЛТО), а також чергове засідання цієї громадської організації.

Захід організували працівники кафедри первинної медико-санітарної допомоги та загальної практики-сімейної медицини ТДМУ і ГО «Асоціація сімейних лікарів Тернопільської області» за підтримки управління охорони здоров'я облдержадміністрації.

Ірина БОРОВИК, доцент ТДМУ

Майже 180 лікарів загальної практики-сімейної медицини, дільничних терапевтів і педіатрів Центрів ПМСД та інших лікувально-профілактичних закладів Тернополя й області зібралися для удосконалення знань, обміну досвідом, обговорення нагальних проблем надання первинної медичної допомоги.

З вітальним словом до учасників конференції звернувся начальник управління охорони здоров'я облдержадміністрації Володимир Богайчук, який подякував всім за сумлінну працю, окреслив пер-

Лілія БАБІНЕЦЬ, професор ТДМУ

спективи реформування та розвитку галузі. Він також підкреслив пріоритетність первинної медичної допомоги та сімейної медицини у процесі реформування системи охорони здоров'я.

З вітальним словом виступила й головний позаштатний терапевт управління охорони здоров'я ОДА Лариса Матюк, яка коротко поінформувала присутніх про підсумки роботи медичної служби області за 2016 рік.

Учасники конференції заслухали та обговорили 12 доповідей, що стосувалися різних аспектів діагностики, лікування, раціональної фармакотерапії, диспансеризації та реабілітації в практиці сімейного лікаря.

Завідувач кафедри первинної медико-санітарної допомоги та загальної практики-сімейної ме-

дицини, віце-президент ГО «Асоціація сімейних лікарів Тернопільської області», професор Лілія Бабінець у своїй доповіді «Підходи до дегельмінтизації у практиці сімейного лікаря: етіологічне і симптоматичне лікування» конкретизувала сучасні можливості лікування гельмінтозів.

Професор ТДМУ Микола Швед у своїй доповіді розкрив питання актуальності метаболічної терапії, а також ефективності використання препаратів L-карнітину в хворих із серцево-судинною патологією.

Гість конференції – професор Національного медичного університету ім. О.О. Богомольця Сергій Сова свій виступ присвятив проблемам гастроентерології, висвітливши питання гастропатій, викликаних прийомом нестероїдних протизапальних засобів, та акцентувавши увагу на сучасних можливостях їх попередження і лікування.

Особливості ведення пацієнта з кашлем в амбулаторних умовах окреслила доцент кафедри ПМСД та ЗП-СМ, секретар ГО АСЛТО Ірина Боровик. Вона зосередила увагу на основних положеннях Уніфікованого клінічного протоколу «Кашель у дорослих», затвердженого МОЗ України 08.06.2015 року.

Надзвичайний інтерес присутніх викликала доповідь гості конференції, доцента ВНМУ ім. Пирогова Наталії Щепіної щодо ведення пацієнтів із серцево-судинною патологією. Вона представила клінічний випадок пацієнта високого кардіоваскулярного ризику. Доповідач наголосила на необхідності суворого дотримання призначень лікаря пацієнтом, що дозволить запобігти розвитку загрозливих ускладнень у майбутньому.

Долучилася до обговорення питань, пов'язаних з ГРВІ, професор Буковинського медуніверситету Тамара Христинч, яка професійно розкрила патогенетичні механізми ускладнень при грипі

Сергій СОВА, професор (м. Київ)

та інших ГРВІ, сучасні можливості профілактики та лікування. Продовжила дискусію щодо ГРВІ організатор заходу – професор ТДМУ Лілія Бабінець. Вона поставила наголос на інноваційних сучасних можливостях у підсиленні протокольної терапії застуду.

Професійне зацікавлення практичних лікарів викликала доповідь професора ТДМУ Олени Самогальської щодо застосування препаратів, які містять есенціальні фосфоліпіди, в лікуванні хронічних захворювань печінки. Вона чітко окреслила показання до застосування гепатопротекторів в амбулаторній практиці.

Важливе практичне значення мала інформація доцента Буковинського медуніверситету Тетяни Білоус про особливості ліку-

вання ГРВІ у дітей. Науковець представила рекомендації та перспективні напрямки терапії ГРВІ у педіатричній практиці.

Завжди бажаний та частий гість конференції професор ТДМУ Ігор Господарський поділився цікавою інформацією щодо сучасних підходів в терапії алергічного риніту.

Насиченою практичною інформацією була доповідь головного позаштатного інфекціоніста управління охорони здоров'я ОДА Олени Герасименко, яка окреслила основні стратегії профілактики та лікування ГРВІ на різних етапах надання медичної допомоги.

Питанням оптимізації лікування бронхообструктивного синдрому в амбулаторних умовах була присвячена доповідь кандидата медичних наук, доцента ТДМУ Надії Реги.

На завершення президент ГО АСЛТО, головний спеціаліст з питань сімейної медицини управління охорони здоров'я ОДА Олексій Ткач підбив підсумки роботи форуму та окреслив перспективи діяльності асоціації, а також оголосив інформацію щодо наступних заходів.

Важливим результатом конференції було планування подальшої роботи ГО «Асоціація сімейних лікарів Тернопільської області» на 2017 рік.

На завершення назвемо і тих, хто активно працював «за лаштунками» організації конференції: працівники кафедри ПМСД та ЗП-СМ ТДМУ імені І.Я. Горбачевського, доценти Неоніла Корильчук, Наталія Боцюк, Світлана Рябоконт, Богдан Мігенько, Вадим Творко та молоді науковці Юлія Коцаба, Катерина Кицай, Ірина Галабіцька, Ігор Медвідь, Ульяна Захарчук, Наталія Мельник, Олена Процюк, Мар'яна Палихата, Зоряна Сабат, Олена Шайген.

Лілія БАБІНЕЦЬ, завідувач кафедри, професор

МАР'ЯНА ПАВЛЮК: «НЕМАЄ НИЧОГО ЦІКАВІШОГО ЗА МЕДИЦИНУ»

Мар'яна Павлюк – студентка 6 курсу медичного факультету – навчається дуже добре й отримує підвищену стипендію.

– Навчатися у медичному університеті нелегко, тим більше – на «відмінно». Поділіться рецептом успіху?

– Він простий: сумлінно готуватися до занять, не лінуватися й усе буде гаразд.

– Ваша майбутня професія вам подобається?

– Так. Мріяла стати лікарем з третього класу. Хоча в моїй сім'ї лікарів немає: тато за фахом будівельник, мама – економіст. Старша сестра Людмила після закінчення факультету українсько-німецьких відносин працює на кафедрі міжнародних відносин ТНЕУ та готується захищати кандидатську з міжнародної економіки. Тож рідні спершу навіть здивувалися моєму вибору. Для мене ж нічого цікавішого за медицину не існувало, як не було сумнівів, що професія лікаря – найкраща. Найгуманніша. Жодна інша з нею не зрівняється. До речі, в дитинстві я ніколи не боялася людей в білих халатах – педіатрів чи стоматологів. Навпаки. Гра в лікарню була моєю улюбленою. У школі найбільше цікавили уроки біології, хімії.

– Звідки ви родом?

– Із села Качанівка Підволочиського району. Після закінчення школи подала документи в три медичні виші: в Тернополі,

Львові та Вінниці. З-поміж них для навчання вибрала ТДМУ, бо знайомі студенти-старшокурсники багато розповідали про гарні умови та організацію навчання в ТДМУ, чудових викладачів.

– Яка галузь медицини вам особливо припала до душі за роки навчання?

– Терапія. В майбутньому хотіла б працювати лікарем терапевтичного профілю.

– Терапевт – універсальний спеціаліст. А з більш «вузькою» спеціалізацією вже визначилися?

– Поки що ні, бо мені в терапії цікаво все. Хоча насамперед, мабуть, – кардіологія.

– Студенти ТДМУ, які добре навчаються, беруть активну участь у наукових гуртках, науково-практичних конференціях. Ви займалися...

– ... в науковому гуртку з неврології, де моїм науковим керівником була кандидат медичних наук Маріанна Сергіївна Мисула. З 4 курсу виступала на Міжнародних конгресах студентів і молодих вчених, що їх традиційно щороку організовує ТДМУ. Вперше – з науковою роботою на тему ішемічних інсультів. Ще через рік представила на форумі свою наукову роботу, присвячену лікуванню цервікалгії. Це – больовий синдром в ділянці шиї, що є першим і найчастішим симптомом при захворюваннях шийного відділу хребта.

Навчаючись на 6 курсі, беру

участь у дослідженнях проблеми бореліозу, які проводять науковці Державної вищої школи імені Папи Іоанна-Павла II в Білій Підлясці (Польща) та ТДМУ в рамках транскордонного науково-дослідницького проекту, до якого долучилася також Білорусь. Дуже цікаво. Під науковим керівництвом доцента кафедри інфекційних хвороб з епідеміологією, шкірними та венеричними хворобами Марії Іванівни Шкільної проводимо клінічні та лабораторні дослідження на наявність збудника хвороби Лайма у лісників і мисливців Тернопільської області. Трансмісивні захворювання у нашому краї стали темою моєї нової наукової роботи.

– Брали участь в олімпіадах?

– Вперше це було на 2 курсі, коли я поїхала на Всеукраїнську олімпіаду з анатомії людини, що відбувалася в Сумах. На 3 курсі перемогла в університетській олімпіаді з патологічної фізіології. Всеукраїнський її етап мав відбутися навесні 2014 року в Севастополі, але окупація Криму Росією все перекреслила. Торік посіла 1 місце на університетській олімпіаді з імунології та взяла участь у Всеукраїнській олімпіаді з інфекційних хвороб у Харкові.

Зараз зосередилася на підготовці до ліцензійного тестового іспиту «Крок-2». У червні ж будуть державні іспити. І випускний.

– «Крок-1» після вивчення основних фундаментальних дисциплін з яким склали результатом?

– 90,5 % зі 100.

– Де проходили практику після 2, 3, 4 і 5 курсів?

– У Підволочиській районній лікарні. Мала можливість працювати у різних відділеннях, закріплюючи знання та навички, отримані під час навчання на клінічних і теоретичних кафедрах ТДМУ. Дуже задоволена, що навчаюся саме в ТДМУ ім. І.Я. Горбачевського. І моя студентська група – прекрасна. Дружна, активна. Люблю на дозвіллі ходити з одногрупниками в театр, кіно чи на виставку. Багато цікавих заходів зорганізовують в нашому університеті. Серед недавніх найпам'ятніших – добродійний концерт на підтримку онкохворих дітей. Отримані від продажу квитків кошти і благодійні пожертви, використали, щоб закупити медикаменти та виробити медичного призначення для пацієнтів гематологічного відділення Тернопільської міської комунальної дитячої лікарні. Дуже гарні концерти відбуваються в університеті з нагоди Дня закоханих. А ще мені подобається щорічний конкурс «Міс ТДМУ» – видовищний та дуже популярний. Це справжнє свято вроди й таланту, яке щоразу доводить, що в ТДМУ навчаються розумниці та справжні красуні.

– Без чого не уявляєте свого студентського життя?

– Без волонтерської діяльності. Мені цікаво брати участь у волонтерських проектах. Причому, разом з іншими студентами ТДМУ – членами Української асоціації студентів-медиків –

я відвідувала вихованців Тернопільського обласного спеціалізованого комунального дитячого будинку «Малютка». Ми навчали малечу, як правильно чистити зуби, робити перев'язки, слухати серцебиття. А ще пригощали дитвору печивом та іншими ласощами. Діти звикли до нас, до наших білих халатів, залюбки з нами спілкувалися. І в цьому теж була мета заходу – переконати дітей, що не слід боятися лікарів, бо вони добрі та чуйні.

Також долучалася до студентської акції, присвяченої Дню боротьби з цукровим діабетом, під час якої всім охочим студенти вимірювали рівень цукру в крові та артеріальний тиск. Під час акції проти тютюнопаління проводили анкетування на тему «Ваше ставлення до куріння». Опитування підтвердило поширеність цієї згубної звички, яка дуже шкодить здоров'ю. Тому мовити про цю проблему потрібно й такі акції дуже корисні.

– Ваші творчі уподобання?

– Люблю малювати фарбами. Особливо квіти, візерунки. У школі відвідувала танцювальний гурток, виступала в складі танцювального колективу «Барви» Підволочиського районного будинку культури. Закінчила музичну школу, клас фортепіано. Коли приїжджаю додому – граю.

– А що з танцями?

– На 2 курсі взяла паузу, бо часу забракло.

– Читати любите?

– Так. Особливо класичну літературу. Серед улюблених – твори Ремарка, «Гордість та упередження» Джейн Остін. Але відколи стала студенткою, головним для мене стало навчання. Тому для захоплення місця майже не залишилося.

Лідія ХМІЛЯР

ДАТА

16 травня відзначатиме ювілейний день народження декан стоматологічного факультету, доцент кафедри терапевтичної стоматології ТДМУ Світлана Іванівна БОЙЦАНЮК.

Вельмишановна Світлано Іванівно!

Сердечно вітаємо Вас з ювілейним днем народження!

Після закінчення стоматологічного факультету Львівського національного медичного університету імені Д. Галицького, 15 років практичної лікарської роботи, в стінах ТДМУ імені І.Я. Горбачевського Ви успішно пройшли понад 11-літній трудовий шлях спочатку: асистента, а згодом – доцента кафедри терапевтичної стоматології.

Колектив університету глибоко поважає й щиро шанує Вас як відомого науковця, висококваліфікованого клініциста-стоматолога, талановитого педагога та вихователя студентської молоді за невтомну працю, високий професіоналізм, сумлінне виконання своїх службових і громадських обов'язків.

Особливо цінуємо Вашу роботу впродовж останніх трьох років на посаді декана стоматологічного факультету, як організатора навчального процесу.

Активною є Ваша громадська діяльність, зокрема, як відповідального секретаря державної екзаменаційної комісії, відповідального секретаря редколегії журналу «Клінічна стоматологія».

Ваша професійна та громадська діяльність відзначені почесною грамотою головного лікаря Тернопільської стоматологічної поліклініки й грамотою адміністрації університету.

Ваші порядність, працелюбність, уважне ставлення до людей, прагнення робити добро заслугують найвищої оцінки і є прикладом для наслідування новими поколіннями студентів, молодих лікарів і викладачів.

Бажаємо Вам, вельмишановна Світлано Іванівно, міцного здоров'я, невичерпного творчого натхнення, нових успіхів у Вашій благородній діяльності, добробуту, людського тепла, душевного спокою, родинного благополуччя й затишку, довгих років радісного та щасливого життя.

Нехай добром наповнюється хата,
Достатком, щирістю
і сонячним теплом,
Хай буде вірних друзів
в ній багато,
Прихильна доля огорта
крилом.

Ректорат і профком ТДМУ імені І.Я. Горбачевського

31 травня виповнюється 50 років доцентів кафедри анатомії людини ТДМУ Михайлу Васильовичу ЮЦАКУ.

Вельмишановний Михайле Васильовичу!

Сердечно вітаємо Вас з 50-літтям!

У стінах університету Ви здобули вищу медичну освіту, а згодом після двох років практичної роботи в обласному бюро судово-медичної експертизи, успішно пройшли майже 20-річний трудовий шлях лаборанта, старшого лаборанта, асистента, а останні 9 років – доцента кафедри анатомії людини.

Колектив університету глибоко поважає й щиро шанує Вас як одного з талановитих випускників другого покоління, відомого науковця, висококваліфікованого педагога та вихователя студентської молоді за багаторічну невтомну працю, високий професіоналізм, сумлінне виконання своїх службових і громадських обов'язків.

Активною є Ваша громадська діяльність, зокрема, як відповідального за наукову роботу працівників кафедри, куратора студентських груп.

Ваша професійна та громадська діяльність відзначені подякою й грамотою адміністрації університету.

Ваші порядність, працелюбність, уважне ставлення до людей, прагнення робити добро заслугують найвищої оцінки і є прикладом для наслідування

новими поколіннями студентів, молодих лікарів і викладачів.

Бажаємо Вам, вельмишановний Михайле Васильовичу, міцного здоров'я, невичерпного творчого натхнення, нових успіхів у Вашій благородній діяльності, добробуту, людського тепла, душевного спокою, родинного благополуччя й затишку, довгих років радісного та щасливого життя.

Бажаємо успіхів великих у роботі,
Й побільше творчих Вам натхнень,
Нехай минають завжди всі турботи,
І хай приносить радість кожен день.

Ректорат і профком ТДМУ імені І.Я. Горбачевського

НА ВІСТРІ НАУКИ ТА ГРОМАДСЬКОЇ АКТИВНОСТІ

5 травня відзначила ювілейний день народження випускниці ТДМУ, голова Національної ради жінок України, доктор медичних наук, професор Людмила Андріївна ПОРОХНЯК-ГАНОВСЬКА.

Вельмишановна Людмила Андріївно!

Сердечно вітаємо Вас з ювілейним днем народження!

Колектив університету глибоко поважає й щиро шанує Вас як одну з талановитих випуск-

ників першого покоління, відомого вченого, педагога та громадського діяча.

У стінах університету Ви здобули вищу медичну освіту, 10 років працювали асистентом кафедри фармакології, захистили кандидатську дисертацію, згодом у Національному фармацевтичному університеті успішно пройшли трудовий шлях від асистента до професора, очолювали кафедру фізіології; впродовж 10 років керували лабораторією

радіопротекторних засобів Наукового центру радіаційної медицини в Києві.

Багатогранною та активною є Ваша громадська діяльність, зокрема, як голови Всеукраїнського лікарського товариства, керівника центру «Адаптація» Міжнародної організації «Жіноча громада», експерта з питань здоров'я Міжнародної ради жінок, керівника проекту ООН «Супильство проти СНІДу», голови Національної ради жінок Украї-

ни, керівника українсько-польського проекту «Усна історія». Ви були засновником і науковим редактором Всеукраїнських медичних журналів «Доктор», «Нова медицина», «Медична сестра», газети «Сімейний лікар».

Ваша громадська діяльність відзначена орденом княгині Ольги III ступеня.

Ваші порядність, працелюбність, ініціативність уважне ставлення до людей, прагнення

робити добро заслуговують найвищої оцінки і є прикладом для наслідування новими поколіннями студентів, молодих лікарів, науковців і викладачів.

Бажаємо Вам, вельмишановна Людмила Андріївно, доброго здоров'я, невичерпного творчого натхнення, нових успіхів у Вашій благородній діяльності, добробуту, людського тепла, душевного спокою, родинного благополуччя й затишку, довгих років радісного та щасливого життя.

Хай на життєвій Вашій довгій ниві

Росте зерно достатку і добра,
Щоб Ви були здорові

і щасливі,
Щоб доля тільки світлою була!
Ректорат і профком ТДМУ імені І.Я. Горбачевського

Л. А. Порохняк-Гановська народилася 5 травня 1947 року в м. Вінниця, дитинство та молоді роки провела в м. Тернополі. Закінчила Тернопільський медичний інститут за фахом «Лікувальна справа» 1970 року. Асистент кафедри медичної підготовки Тернопільського фінансово-економічного інституту (1971-1973), асистент кафедри фармакології Тернопільського медичного інституту (1973-1982). Після трагічної загибелі чоловіка разом з дітьми виїхала до м. Харкова, де 10 років працювала в Національній фармацевтичній академії, очолювала кафедру фізіології (1988-1991 рр.). 1998 року була ініціатором та організатором створення в цьому закладі факультету з викладанням українською мовою. 1990 р. обрана головою Харківського лікарського товариства. Влітку 1992 року провела в м. Харкові конгрес світової федерації українських лікарських товариств, на якому були присутні лікарі-українці з 29 країн світу та з України. На цьому конгресі була обрана членом управи СФУЛТ, пізніше була головою Всеукраїнського лікарського товариства. Доктор медичних наук (березень 1989 року), професор (січень 1991 року).

З 1992 року проживає в Києві. Завідувач лабораторії радіопротекторних засобів Наукового центру радіаційної медицини (1992-2002). Автор майже 200 наукових і навчально-методичних публікацій, у тому числі 52

авторських свідоцтв і патентів на винаходи.

Керівник центру «Адаптація» Міжнародної організації «Жіноча Громада» (травень 1997 року). Впродовж 15 років співпрацює з громадськими організаціями медичних сестер України, вбачаючи у 500 тисячах українських медсестер той ресурс, який спроможний впровадити здоровий спосіб життя для оздоровлення нації та забезпечити якісне реформування медичної галузі.

Була ініціатором створення медсестринського відділу при головному управлінні охорони здоров'я м. Києва. На жаль, створити медсестринський відділ при Міністерстві охорони здоров'я України досі не вдається через опір чиновників, які не бажають розглядати медичних сестер як фахівців окремої професії, які здатні реально покращити рівень медичного догляду й поліпшити здоров'я населення України.

З вересня 2012 року обрана експертом з питань здоров'я Міжнародної ради жінок.

Засновник та науковий редактор Всеукраїнського медичного журналу «Доктор» (1997-2001), «Нова медицина» (2002-2005), «Медична сестра» (2006-2010) та газети «Сімейний лікар+» (2003-2010). На третьому каналі Національного радіо України вела щотижневу авторську передачу у

прямому ефірі «Сімейний лікар+» з 2004 до 2010 року.

Керівник проекту ООН «Супильство проти СНІДу» 1997-1998 рр., який був визнаний одним з найкращих проектів року в ООН. Одина з ініціаторів і засновників руху «Зупинимо туберкульоз разом».

Починаючи з 1990 року, розробляла радіопротекторні засоби та харчові добавки, співпрацює з організацією «Лікарі Чорнобиля»: бере участь у підготовці міжнародних конференцій та форумів, доповідає на міжнародних форумах в Європі, Азії й Америці.

Брала участь 2005 року у відзначенні річниці випробування ядерної зброї в районі острова Бікіні (Маршалові острови)

— була першим громадянином України, що відвідав Маршали. Ініціатор проведення паралельного міжнародного форуму при відзначенні 20-річчя Чорнобильської катастрофи 2006 року.

Як голова Національної ради жінок України (з квітня 2014 р.) неодноразово виступала на міжнародних форумах, узгоджувала з керівниками жіночих організацій та надсилала до європейських і всесвітніх жіночих організацій листи щодо агресії Росії. Як результат — Людмила Порохняк-Гановська оприлюднила на Асамблеї Європейського центру Міжнародної ради жінок на Мальті 3 травня 2014 року звернення Національної ради жінок України, була прийнята резолюція: «Залучення жінок до процесу мирного вирішення конфлікту в Україні». В ній зазначено, що Європейський центр Міжнародної Ради жінок стурбований нинішньою ситуацією в Україні. Всі етапи кризи зачіпають невинних людей, здебільшого жінок і дітей. Тому Європейський центр Міжнародної ради жінок звертається до всіх учасників конфлікту з вимогою реалізації резолюції ООН 1325 і 2122 та залучення жіночих організацій до процесу мирного вирішення конфлікту.

Широке спілкування через різні засоби інформації з донесенням до жінок різних країн і континентів думок та прагнень Національної ради жінок України за-

безпечили підтримку жіночими організаціями світу боротьби за звільнення української льотчиці та депутата Надії Савченко з російської тюрми, визнання ДНР і ЛНР терористичними організаціями після збиття малайзійського літака та загибелі мирних жителів різних країн. Двічі виступала на сесії ООН, домагається позбавлення Росії права вето в Раді Безпеки ООН за невиконання Будапештського меморандуму.

Людмила Порохняк-Гановська є організатором та керівником українсько-польського проекту «Усна історія». І нині Національна рада жінок України та організація «Добра воля» (Краків, Польща) на взаємних засадах здійснюють спільний проект «Історія України через жіночі долі», метою якого є створення аудіо- та відеоматеріалів із застосуванням «усної історії», які розвивають історію обох країн, а також взаємини між ними. Наразі записані «Усні історії» відомих людей, зокрема, дружини голови Гельсінської групи Раїси Руденко, дружини та сестри Василя Стуса, дружини й доньки Олеся Бердника, доньки Кирила Осьмака та інших.

Кредо Людмили Андріївни: лише своєчасна та правдива інформація сприяє розвитку відкритого громадянського суспільства.

За активну громадську діяльність професор Л.А. Порохняк-Гановська нагороджена орденом княгині Ольги III ступеня.

НА СТРУНАХ СЕРЦЯ

І ДИВОСВІТ ВСМІХАЄТЬСЯ МЕНІ

ПРО АВТОРА. Олена Василівна Бойко — випускниця ТДМУ ім. І.Я. Горбачевського 1961 року.

Впродовж восьми років за скеруванням працювала терапевтом, фізіотерапевтом у м. Торез (нині — Чистякове) Донецької області.

1969-1983 рр. — асистент кафедри шпитальної терапії Тернопільського медінституту. Захистила кандидатську дисертацію. 1983-87 рр. — доцент кафедри факультетської терапії Полтавського медичного стоматологічного інституту.

З 1987 до 1998 року — доцент кафедри факультетської терапії, очільник курсу фізіотерапії Тернопільського медінституту.

1998-2006 рр. працювала в консультативно-лікувальному центрі ТДМУ, доцентом кафедри медико-екологічних і соціальних проблем здоров'я Тернопільського економічного університету.

Автор понад 130 наукових і методичних публікацій, у тому числі двох підручників, 24 навчальних посібників, 19 раціоналізаторських пропозицій.

О.В. Бойко пише вірші українською та російською мовами, випустила збірку «Рідним з любов'ю».

Сьогодні пропонуємо читачам її поезію «Весняне» та посвяту рідному університету з нагоди його ювілею (друкуємо мовою оригіналу).

АЛЬМА-МАТЕР — 60

Сегодня в нашем общем доме праздник
И светел от улыбок нынче день
И как же стал он вдруг прекрасней
От взглядов здесь собравшихся людей.

Родная Alma Mater,
поздравленья
Ложатся возле стен твоих,
Как ветра дуновенье,
От всех ушедших и от всех живых.

Бег времени оставил за спиной
Те дни, когда мы были вместе
с вами,

Но и сегодня через много лет
Хотим, чтоб вы могли гордиться нами.

Родной наш ВУЗ,
ты большинство из нас

Взрастил и дал нам крылья для полета.
И в эти стены робко в первый раз
Входили мы, как входит нынче кто-то.

Храм медицины, будь благословен
За то, что нам подарено тобою, —
Познания, радость, мудрость этих стен
И счастье жить с тобой одной судьбою.

ВЕСНЯНЕ

Початок ранку — промінь у росі,
Весни початок — брунька на лозині...
І дивосвіт всміхається мені,
Співає день в обнові і красі.

Олена БОЙКО,
випускниця ТДМУ 1961 року

ЗА ІННОВАЦІЯМИ СУЧАСНОЇ КОЛОПРОКТОЛОГІЇ – ДО ВЕЛИКОБРИТАНІЇ

– Андрію Ярославичу, зрозуміло, що не лише у колопроктології, а й у будь-якій іншій сфері медицини добрим спеціалістом можна стати тоді, коли постійно вдосконалюєшся...

– Саме так, бо і науково-практичні форуми, і робота з літературою, поза сумнівом, це чи не найкращий спосіб поповнити свої знання. Втім, відвідини клінік, робота з провідними фахівцями, які мають звучне ім'я в хірургії, дає можливість вдосконалити практичні навички, на власні очі в хірургічній залі все побачити та за можливості апробувати сучасні хірургічні техніки. В колопроктологічній клініці Святого Марка ми ознайомилися з новітніми передовими методами, застосування яких дозволяє якісніше, на вищому рівні надавати допомогу пацієнтам. Останні десять років у світі відбувся значний технологічний прорив і дуже добре, що не лише обрані, а й усі, хто має бажання, можуть повчитися в зарубіжних колег, запозичити досвід, практикуватися, особливо у застосуванні найновіших технологій у колопроктології. Освоївши нові технології, можемо проводити оперативні втручання «делікатніше» та менш травматично у пацієнтів з колоректальними розладами.

– Це перше ваше знайомство з клінікою такого рівня? Що найбільше здивувало чи вразило?

– Мені й раніше доводилося бувати у медичних закладах зарубіжжя, але в колопроктологічній клініці Святого Марка я вперше, давно мав намір її відвідати. Ясна річ, що мої враження перевершили всі сподівання. Аби трохи ознайомити читачів, хочу розповісти про цей заклад. Лікарня імені Святого Марка розташована в північно-західній частині Лондона, нині це єдиний заклад у світі, що спеціалізується винятково на захворюваннях кишківника та розв'язує проблеми колоректального раку. Клініка також є визнаним національним і міжнародним центром лікування колоректальних розладів. Дуже цікава та особлива історія її створення. Заснована лікарня Святого Марка в приміщенні на Альдергейт-стріт, де 1835 року Фредерік Салмон відкрив лазарет для лікування бідних верств населення з параректальними норицями та іншими захворюваннями прямої кишки на сім ліжко-місць. Уже першого року був пролікований 131 пацієнт. Саме з того часу й розпочато відлік світової колопроктології. Якщо візьмемо для порівняння Радянський Союз, то курс на проктологію взяли лише в 50-тих роках ХХ сторіччя. Нині клініка Святого Марка – це єдина лікарня у Великобританії та один з 14 медичних закладів

– Спеціалізовану колопроктологічну клініку Святого Марка в Лондоні (Великобританія) у медичних колах вважають Меккою сучасної колопроктології. Отож і не дивно, що кожен український хірург хоч раз у житті сподівається відвідати цей медичний заклад. Нещодавно така мрія стала реальністю для тернопільських медиків. У лондонській клініці побували кандидат медичних наук, доцент кафедри загальної хірургії Тернопільського медичного університету Андрій Господарський, головний проктолог Тернополя, фахівець вищої категорії Руслан Буратинський та проктолог Тернопільської міської комунальної лікарні швидкої допомоги Роман Древницький. Враженнями від поїздки ми попросили поділитися викладача нашого університету Андрія Господарського.

світу, що є визнаним центром передового досвіду Всесвітньої організації ендоскопії травної системи.

– Як зорганізована життєдіяльність такого закладу та робочий графік фахівців?

– Типовий день лікаря починається зі стандартної «п'ятихвилинки» о 7 годині ранку. Потім відбувається обхід хворих, призначення лабораторно-інструментальних методів дослідження, обговорення з лікарями відділення стану хворих і виз-

позі найчастіше спостерігається у віці від 20 до 40 років, тобто раніше, ніж розвиток раку де novo без попереднього поліпозу. У п'яти відсотків пацієнтів поліпи стають злоякісними до 20-річного віку. Залежно від розмірів та гістологічної структури вперше знайденого поліпа ободової кишки колоноскопія призначається з інтервалом 1, 3 або 5 років. Після доповіді відбулося коротке обговорення за участю лікарів відділення, а завідувач у підсумковому виступі зазначив, що запропонований у клініці алгоритм скринінгу дозволив суттєво покращити результати лікування та виживання пацієнтів цієї групи, про що свідчать представлені наукові публікації.

– Серце кожної хірургічної клініки – її операційна. Що нового та цікавого вдалося побачити, з ким познайомилися?

– Шойно ми прибули, нам зорганізували дуже цікаву екскурсію відділеннями лікарні, де ознайомилися із структурою, організацією роботи та великою історією цього закладу. О 9 годині там розпочинають оперативні втручання. Кожна запланована операція була представлена в графіку з вказанням середньостатистичної тривалості подібних втручань по країні та прогнозований час, необхідний операційній бригаді. Варто зазначити, що за увесь період нашого стажування ці показники відповідали реальній тривалості оперативних втручань.

Ясна річ, що найбільше часу намагалися проводити в операційних, знайомилися, як організована у них робота операційного блоку, спостерігали за хірургічною технікою реконструктивних операцій. Мали нагоду особисто познайомитися та провести час в операційній з легендою сучасної колопроктології, професором Джанідром Ворасевітарном. Він – провідний консультант-колоректальний хірург клініки Святого Марка, керівник програми післядипломного навчання лікарів, член виконавчої ради, яка проводить лікарську кваліфікацію в Європейській раді колоректальної хірургії. Серед усіх цих регалій ще й звання почесного викла-

дача та керівника програми післядипломного навчання при Королівському медичному коледжі (Лондон). Професор виховав багато висококласних хірургів, написав кілька навчальних посібників з колопроктології, які широко використовують у світі, він автор та співавтор понад 170 наукових публікацій. У бібліографічних джерелах на його праці можна знайти понад 700 посилань.

– Що стало результатом такої стажування, які напрямки чи технології викликали особливий фаховий інтерес?

– Під час нашого перебування у клініці Святого Марка вдалося зініціювати багато нових цікавих напрямків можливої майбутньої співпраці, зокрема, щодо проведення дистанційних консультацій засобами телемедицини.

Здобути знання разом зі своїми колегами – Русланом Буратинським і Романом Древницьким – маю намір використати у практичній роботі з організації спеціалізованої медичної допомоги хворим проктологічного профілю на базі Тернопільської лікарні швидкої допомоги, на заняттях зі студентами ТДМУ та для обміну досвідом під час науково-практичних, клінічних конференцій у медичних закладах краю та України.

Щодо особистої професійної компетенції, то для мене таке стажування – це можливість покращити кваліфікацію в галузі колопроктології та отримати новий досвід щодо діагностики й лікування захворювань ободової та прямої кишки задля подальшого впровадження новітніх науково-обґрунтованих методів діагностики й лікування у клінічну практику.

На згадку та вдячність за гарні враження про наше перебування вручили професорові клініки Святого Марка Джанідру Ворасевітарну символи України – вишиванку й сувенір з Петриківським розписом, а також запрошення від голови Асоціації хірургів Тернопільщини, професора І.Я. Дзюбановського для майбутньої співпраці в науковій та практичній царинах. Сподіваємося на наступну зустріч з професором Джанідром Ворасевітарном, але вже на мальовничій Тернопільщині.

Хочу висловити щире вдячність за сприяння у стажуванні ректору Тернопільського державного медичного університету імені І.Горбачевського, професору Михайлу Корді, головному лікарю Тернопільської міської комунальної лікарні швидкої допомоги Ярославу Чайківському, завідувачу клінікою загальної хірургії, професору Іgorу Дейкалу. Щира подяка за допомогу в організації стажування – голові Асоціації хірургів Тернопільщини, професорові Іgorу Дзюбановському.

Лариса ЛУКАЩУК

Бесіди

ЛІКАРІ-ІНТЕРНИ ЗОРГАНІЗУВАЛИ ЛЕКТОРІЙ НА АКТУАЛЬНІ ТЕМИ ДЛЯ ШКОЛЯРІВ ТЕРНОПОЛЯ

– Упродовж останніх двох тижнів квітня лікарі-інтерни кафедри педіатрії навчально-наукового інституту післядипломної освіти Тернопільського державного медичного університету імені І.Горбачевського провели зустрічі з учнями 7, 8, 9 класів загальноосвітньої школи №9 міста Тернополя на теми: «Я стаю дорослим. Статевий розвиток», «Базові реанімаційні заходи», «Здорове харчування».

Під час бесіди «Я стаю дорослим. Статевий розвиток» лікарі-інтерни обговорили з учнями те, як змінюється організм дитини в період статевого розвитку, що таке менструальний цикл, чому в підлітків спостерігаються швидкі зміни настрою. Особливу увагу було зосереджено на темі «СНІД і ВІЛ». Здебільшого організатори зустрічей наголос ставили на здоров'ї підлітків саме сьогодні, щоб у дорослому віці вони народжували здорових дітей. Лікарі-інтерни також дали поради майбутньому поколінню з приводу того, як зберегти своє психічне та фізичне здоров'я. Розповіли й про те, що таке «Клініка дружна до молоді» та куди в разі потреби можна звернутися.

Також вихованці кафедри педіатрії навчально-наукового інституту післядипломної освіти разом з викладачем кафедри Ольгою Дутчак провели майстер-клас «Базові реанімаційні заходи», попередньо прочитавши лекцію щодо базових реанімаційних заходів. Після цього вони перейшли до практичної частини заняття.

З учнями 7 класу школи №9 лікар-інтерн першого року навчання Тетяна Петреман поспілкувалася на тему здорового харчування. Вона навчила молодь розраховувати добову потребу у воді, розповіла, як обрати корисні солодощі, з яких продуктів потрібно розпочинати свій ранок, щоб добре себе почувати. Представники ТДМУ були приємно вражені тим, що учні почали розповідати їм, чому вода є такою важливою для роботи головного мозку, адже цей орган більш, ніж на 90% складається з води. Такої кількості цікавих питань їм ще не ставили. Як зазначили організатори зустрічі, приємно знати, що в нашому суспільстві підрастають такі розумні та допитливі дітлахи. Традиційно кожен учень отримав пам'ятку про здорове харчування.

Ольга ДУТЧАК,
асистент кафедри педіатрії ННІ ПО

ЯК ХАРЧУВАТИСЯ ПРИ ЛІКУВАННІ ВАРФАРИНОМ?

Крім того, на активність мікросомальних ферментів (збільшення або, навпаки, зменшення її) можуть істотно вплинути лікарські препарати, які призначають разом з антикоагулянтом. Результати взаємодії варфарину з іншими ліками доволі детально описані в інструкціях до його застосування та повинні обов'язково враховуватися при лікуванні цим засобом. Менша увага приділяється питанням взаємодії цього препарату з продуктами харчування. Однак і ця інформація є надзвичайно важливою, адже певні компоненти їжі можуть збільшити активність препарату, що призведе до виникнення серйозних кровотеч, інші — зменшують активність варфарину, що унеможливує визначення його ефективної дози чи призводить до прогресування тромбоемболії.

Розглянемо спочатку ті харчові продукти, які збільшують активність антикоагулянту.

Мабуть, найбільш яскравим прикладом подібного впливу є вживання журавлиного соку або ягід. У літературі описані випадки тяжких, навіть смертельних, кровотеч при поєднанні цього продукту з варфарином. Механізм розвитку цього ускладнення досить складний, але найбільш ймовірно гальмування метаболізму антикоагулянту за рахунок пригнічення активності мікросомальних ферментів під впливом флавоноїдів журавлини, які мають потужну антиоксидантну дію. Повідомляється про пацієнта, який приймав варфарин і випивав щодобово по півлітра журавлиного соку. Через два тижні такого поєднання у нього з'явилися кровохаркання та кров'янистий стілець, МНВ становив 18 (при цільовому рівні цього показника 2-3).

Достатньо небезпечним є вживання великої кількості плодів грейпфруту чи грейпфрутового соку, який пригнічує активність мікросомальних ферментів, що призводить до гальмування метаболізму варфарину та збільшення ризику кровотеч.

Ще один сік — гранатовий, надмірне споживання якого може суттєво збільшити дію варфарину.

Варфарин належить до групи непрямих антикоагулянтів та є засобом, який упродовж останніх десятиліть широко й успішно використовують у всьому світі для лікування та запобігання різноманітних тромбозів і тромбоемболій, незважаючи на появу сучасніших препаратів. Суттєвою перевагою варфарину є те, що при його застосуванні можна з використанням специфічних аналізів (найбільш показовим серед яких є величина МНВ – міжнародного нормалізованого відношення) підібрати індивідуальну дозу препарату для конкретного пацієнта та контролювати ефективність лікування впродовж його призначення. Важливість підбирання своєї дози для кожної людини пояснюється тим, що непрямі антикоагулянти, в тому числі варфарин, знешкоджуються в організмі мікросомальною ферментною системою печінки, активність якої, а отже, швидкість нейтралізації варфарину, у всіх людей є різною.

ну й спровокувати виникнення крововиливів у шкіру та кровотечі. Під впливом компонентів соку з граната, як встановлено, також відбувається гальмування активності ферментів печінки, які відповідальні за знешкодження антикоагулянту, в результаті — підвищення його кількості в організмі, навіть при застосуванні терапевтичної дози.

Сік смородини та олія з насіння цієї рослини є потенційно небезпечними при комбінуванні з варфарином та іншими антикоагулянтами непрямої дії. У цьому випадку механізм підвищення ризику кровотеч пов'язаний з антитромбоцитарними ефектами поліненасиченої ліноленової кислоти, що міститься у смородині. З іншого боку, ягоди смородини містять велику кількість аскорбінової кислоти (до 600-700 мг на 100 г ягід), яка є антагоністом варфарину.

Надмірне споживання плодів манго чи папайї, соків ананаса, лайму та памелі також може призвести до передозування варфарину. Точний механізм цього явища невідомий, але вважається, що він може завдячувати пригніченню метаболізму антикоагулянту та антитромбоцитарним властивостям цих продуктів.

Збільшує ризик кровотеч і вживання в їжу великої кількості часнику під час лікування варфарином.

Використання великої кількості

тонізуючих напоїв, які містять хінін (ця сполука пригнічує синтез факторів зсідання крові у печінці), потребує зменшення дози варфарину з метою профілактики кровотеч.

З іншого боку, недостатнє споживання вітаміну Д-вмісних продуктів (сиру, вершкового масла, олії, яєчних жовтків, морських продуктів, печінки риб, особливо тріски, палтуса, оселедця, тунця, скумбрії, макрелі, тощо) під час лікування варфарином може супроводжуватися зростанням МНВ й ускладненнями у вигляді кровотеч.

Протилежна ситуація — продукти харчування можуть суттєво зменшити ефективність непрямих антикоагулянтів. Головний механізм дії всіх препаратів цієї групи полягає у конкурентному антагонізмі з вітаміном К, який потрібний для нормального синтезу факторів зсідання крові у печінці. Відповідно, непрямі антикоагулянти, в тому числі варфарин, як антагоністи цього вітаміну гальмують утворення факторів зсідання крові. Надмірне надходження в організм продуктів, які містять вітамін К, сприятиме зниженню ефекту варфарину та зростанню ризику утворення тромбів.

Відомо, що вітамін К містять яловича печінка, брокколі, брюссельська капуста, звичайна капуста, всі види салатів, петрушка, соєві боби, шпинат, зелень гірчиці, мангольд (листовий буряк), зелень ріпи, зе-

лена цибуля, шкірка огірків, коріандр (кінза), цикорій, плоди ківі й інші. Доволі високий рівень вітаміну К знайдений у таких продуктах, як спаржа, авокадо, кріп, зелений горошок, фісташки, волоські горіхи, маргарин, майонез, ріпакова, оливкова та соєва олії. Відомо також, що соя та продукти з неї активують ферменти мікросомальної системи печінки, чим прискорюють руйнування варфарину.

За кордоном широко використовується як допоміжний засіб лікування порушень ліпідного обміну (для зменшення рівня тригліцеридів) соєве молоко. Воно також популярне серед вегетаріанців, у людей з непереносимістю лактози. Однак у хворих, які приймають варфарин, цей продукт може спровокувати зменшення ефективності антикоагулянту. Зважаючи, що нині в Україні соя та соєве молоко почасти використовуються як компонент різноманітних готових виробів харчування (з них виробляють сир тофу, кефір, бульйон, йогурти, молочні коктейлі, а також застосовують для приготування випічки), пацієнтам, які приймають непрямі антикоагулянти, треба проявляти обережність при споживанні таких продуктів.

На окрему увагу заслуговує одночасне використання з варфарином препаратів лікарських рослин чи лікарських рослин за рецептами народної медицини. Нині знайдено 65 рослин, які можуть вплинути на ефективність антикоагулянтної терапії, зокрема женьшень, звіробій, шавлія, гінкго, дудник лісовий, брусниця, імбир, пажитка, барбарис, ехінацея, хміль, м'ята, рум'янок, родіола й численні екзотичні рослини, широко представлені у китайській та індійській медицині. Найбільш небезпечними вважають часник, імбир, гінкго, звіробій і женьшень. Особливо ризиковано поєднувати із варфарином препарати, які містять комбінації різних рослин, тому що у такому випадку передбачити їхній вплив на активність антикоагулянту, по суті, неможливо.

Результати взаємодії бувають різними, що залежить від хімічного складу рослин. Такі їхні ком-

поненти, як кумарини, хінони, ксантони, терпени, лігнани і вітамін К, можуть призвести до ускладнень при лікуванні. Рослини можуть гальмувати агрегацію тромбоцитів, зменшувати зсідання крові, але у деяких випадках — проявляти протилежний ефект. З цих міркувань рекомендують припинення лікування рослинами перед будь-якими оперативними втручаннями.

Здебільшого рослини різноманітними шляхами підсилюють дію антикоагулянту, що збільшує ризик кровотеч (післяопераційних, шлункових, маткових, кишкових, субдуральних, субарахноїдальних тощо). Така дія, зокрема, властива гінкго, шавлії, імбирю, ехінацеї, дягелю лікарському. Але, наприклад, звіробій, а саме гіперфорин, який міститься у ньому, є потужним активатором мікросомальної ферментної системи, причому її підвищена активність зберігається ще протягом двох тижнів після відміни звіробою. Отже його одночасне приймання з варфарином може зменшити дію останнього та збільшити ризик утворення тромбів, у зв'язку з чим таке комбінування є протипоказаним. Також не можна поєднувати з антикоагулянтом препарати женьшеню.

Таким чином, характер харчування може істотно вплинути на лікування варфарином або іншими непрямыми антикоагулянтами. Водночас під час їх приймання немає потреби цілком себе обмежувати у застосуванні зазначених вище продуктів і напоїв. Головне — не допускати надмірного їх споживання. Не можна міняти сталий режим харчування (щонайменше підтримувати звичний рівень використання цих продуктів) при визначенні ефективної дози варфарину та впродовж усього курсу лікування, який, за необхідності, може тривати кілька місяців. Розпочинаючи лікування варфарином, необхідно повідомити свого лікаря про всі препарати, які використовуєте, у тому числі вітаміни й трави, які можуть взаємодіяти з антикоагулянтом. Також обов'язково повідомити лікаря перед відміною або при зміні дози будь-якого препарату. Задля запобігання небажаних наслідків взаємодії ліків з напоями необхідно пам'ятати, що найкраще запивати їх звичайною водою.

**Катерина ПОСОХОВА,
доктор медичних наук,
професор**

ПІДСУМКИ

ПОКАЗАЛИ ВИСОКИЙ РЕЗУЛЬТАТ ПІД ЧАС ОЛІМПІАДИ З ПРЕДМЕТУ «СТОМАТОЛОГІЯ»

Студенти-стоматологи взяли участь у Всеукраїнській студентській олімпіаді з навчального предмету «Стоматологія», яка нещодавно відбулася на базі стоматологічного факультету Української медичної стоматологічної академії (Полтава). Загалом було 83 представники з 15 вищих медичних навчальних закладів України.

Команда ТДМУ була представлена у складі шести осіб, які є переможцями першого туру олімпіади (3 студенти п'ятого курсу та 3 студенти четвертого курсу). Зокрема, честь вишу захищали Ольга Кошмак, Юлія Солтисок, Марія Ру-

дик, Ілона Ремезюк, Каміла Лелеко, Орися Шпак.

Олімпіада тривала впродовж двох днів. Спершу студенти писали завдання, за результатами виконання яких відібрали вісім кращих. Під час усної частини юні інтелектуали демонстрували власні знання.

Підбиваючи підсумки другого етапу, голова журі, завідувач кафедри хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії з пластичною і реконструктивною хірургією голови та шиї Давид Аветіков наголосив на високому рівні письмових робіт. Він звернув увагу на досягнення сту-

дентки п'ятого курсу ТДМУ Марії Рудик, яка нагороджена індивідуальною відзнакою членів журі за «Кращу роботу з терапевтичної стоматології — патологія слизової оболонки порожнини рота».

Вісім фіналістів шляхом жеребкування отримали по чотири теоретичних та стільки ж практичних питань зі стоматологічних дисциплін і продемонстрували високий науковий рівень під час відповідей.

Студентка четвертого курсу ТДМУ Ілона Ремезюк була нагороджена дипломом III ступеня в індивідуальній першості.

Принагідно зазначити, що набу-

Команда студентів-учасників олімпіади із стоматологічного факультету ТДМУ з куратором, доцентом кафедри терапевтичної стоматології Наталією Гасюк

тий навчально-науковий досвід буде надійним теоретичним підґрунтям на етапах подальшого становлення як фахівців практичного

спрямування в галузі стоматології, так і майбутніх перспективних та всебічно розвинених науковців.

Прес-служба ТДМУ

ЗАРАЗИТИСЯ МОЖНА ЧЕРЕЗ ЇЖУ ТА ВОДУ

(Продовження. Поч. у № 5-8)

Михайло АНДРЕЙЧИН,
член-кореспондент НАМН
України, професор ТДМУ

Пригадую хворого, який за два місяці втратив майже двадцять кілограмів ваги. Скаржився на періодичні проноси, які змінював тривалий закреп. А нещодавно запримітив у випорожненнях кров і багато слизу, що налякало й спонукало звернутися до сімейного лікаря, який запідозрив дизентерію. Аналіз калу показав наявність прожилків крові з гноєм, у мазках під мікроскопом виявлено багато еритроцитів і лейкоцитів. Ми запропонували пацієнтові зробити ректороманоскопію, тобто оглянути дистальний відділ кишківника з допомогою трубки з електричним підсвічуванням. Уже на глибині 17 см побачили різке звуження просвіту прямої кишки, слизова оболонка в цьому місці була запалена та мала ерозії з кров'яними виділеннями. Згодом про рак прямої кишки підтвердилася. Всі інші обстеження дали підставу заперечити будь-яку кишкову інфекцію, в тому числі дизентерію. Хворого перевели в онкологічний диспансер. Подібних випадків було чимало. У зв'язку з цим варто зазначити, що інфекційна лікарня часто приймає непрофільних пацієнтів. Іноді треба затратити багато часу й зусиль, щоб встановити справжній діагноз. Інфекціоніст мусить добре орієнтуватися в суміжних медичних спеціальностях.

Із плином років завдяки досягненням науки і техніки можна дедалі краще та швидше виконати диференційну діагностику інфекційних і неінфекційних хвороб. Для цього широко використовують комп'ютерну томографію й ультразвукове дослідження животи. Ми впровадили ще один цінний спосіб — термографію, що дає змогу дослідити теплову картину тіла хворих. Як з'ясувалося, цим цілком безпечним методом можна виявити локалізацію запального процесу в шлунку й різних відділах тонкої та товстої кишок, що дуже полегшує розпізнання хвороби. За допомогою тепловізора можна, наприклад, чітко відрізнити харчову токсикоінфекцію та шигельоз від гострого апендициту. Нам вдалося розробити термографію поширених інфекційних хвороб і запропонувати нові критерії їх розпізнання.

Протягом багатьох років ми досліджували механізми розвитку різних кишкових інфекцій, найбільше харчових токсикоінфекцій, сальмонельозу та шигельозу. Так, під нашим керівництвом практичний лікар Г. П. Китай виконала дисертаційне дослідження. Зокрема, вперше було доведено, що при харчових токсикоінфекціях різної етіології знижується вміст лізоциму в шлунковому соці. Лізоцим — це білкова речовина, яка в нормі є у різних тканинах людського тіла та має антибактерійні властивості. Беручи до уваги зменшення вироблення лізоциму в слизовій оболонці шлунка при названих хворобах, було вирішено випробувати порошок лізоциму, прийнятого всередину, для замісного

лікування. Отримано хороший лікувальний ефект, і завдяки цьому, по суті, запропоновано альтернативу антибіотикотерапії з її частими побічними впливами.

У нашій клініці багато років тривали дослідження шигельозу. На цю тему Василь Копча виконав кандидатську й докторську дисертації. Науковець зумів встановити низку важливих клінічних та епідеміологічних особливостей дизентерії та сальмонельозу в умовах пенітенціарної системи й на тлі СНІДу. Значно розширено уявлення про механізми інфекційного процесу в кишківнику. Запропоновано обпиляти слизову оболонку прямої кишки порошком сорбента та інші способи, що значно пришвидшують одужання хворих. Результати досліджень і практичного досвіду були узагальнені в фундаментальній монографії «Шигельоз», виданій 2002 року (автори М. Андрейчин, В. Козько та В. Копча), що отримала багато позитивних відгуків. Відтоді в Україні та й за кордоном монографії з проблеми дизентерії не випускали, і наша книжка залишається надто потрібною. Професор В. Копча — багаторічний незмінний відповідальний секретар Всеукраїнського щоквартального науково-практичного медичного журналу «Інфекційні хвороби». Його знають інфекціоністи, епідеміологи та мікробіологи всієї України й близького зарубіжжя.

V. ЩЕ ОДНА БІДА — БОТУЛІЗМ

Серед кишкових інфекцій особливе місце займає ботулізм. Цій хворобі властиве тяжке ураження нервової системи з порушенням зору, ковтання, мови, ослабленням м'язової системи та моторики кишок. Збудником є бактерія, яка утворює спори і дуже сильний токсин. Резервуар збудника ботулізму — переважно теплокровні травоядні тварини. У зовнішнє середовище мікроби потрапляють з випорожненнями. Людина інфікується при споживанні забруднених продуктів, найчастіше домашнього консервування (м'ясо, гриби, овочі, риба). Захворювання спричиняють не самі мікроби, а екзотоксин, який утворюється при розмноженні їх в анаеробних умовах.

Із сумом згадую свою першу хвору на ботулізм, яка, на жаль, померла. Це була малога зростаюча жінка з вродженим горбом на спині. Вона спожила гриби власного домашнього консервування та через три доби захворіла. Запримітила, що не може дочитати цікаву художню книжку, бо почали розпливатися літери. Вже наступного дня з острахом констатувала, що в неї двоїться в очах, приєдналася сухість у роті, через яку не могла проковтнути шматок хліба. Але лише через тиждень звернулася до поліклініки, звідки спрямували до інфекційної лікарні. При огляді пацієнтки ми виявили низку симптомів, прикметних для ботулізму.

Від хворої було взято кров, і в лабораторії санепідстанції поставлено експеримент на білих мишах. Одній миші в черевну порожнину ввели кров нашої

підопічної, іншій — суміш з цієї ж крові та протиботулінічної сироватки, яка здатна зв'язати ботулотоксин. Перша миша загинула через лічені години, друга — вижила, бо токсин у порції крові, забраної від хворої, нейтралізувала протиботулінічна сироватка. Отже, діагноз підтвердився.

Уже в день шпиталізації ми здійснили комплекс лікувальних заходів: увели протиботулінічну сироватку в необхідній дозі, промили шлунок і кишківник до чистих вод, дали всередину сорбент, під'єднали систему для внутрішньовенних вливань дезінтоксикаційних розчинів. Стан поліпшився, клінічна симптоматика почала згасати. Всі дні хвора перебувала на ліжковому режимі. Це продиктовано тим, що при ботулізмі розвивається токсичний енцефаліт. Про необхідність дотримуватися ліжкового режиму, попри поліпшення загального стану, хвора була попереджена. Але вона знехтувала цією настановою й вийшла в коридор. На очах чергової медичної сестри впала та вже більше не піднялася. Патологоанатомічний розтин виявив масивний внутрішньомозковий крововилив.

Відтоді минуло багато років. Щоразу, коли я знайомлюся з пацієнтом з підозрою на ботулізм, пригадую цей прикрий випадок. Часто розповідаю про нього лікарям і студентам, а свідомість свердлить думка, що хвору не догледіли.

Якось у клініку доправили тернопольянку з вулиці Некрасова, якій уже за незалежності України повернули стару назву — Стрімка. Бабусі було за сімдесят, жила самотньо в хатині, затиснутій між багатоповерхівками. У селі мала родину, здається, не богу. Та зрідка навідувалася й привозила гостинці. Останнім разом привезла домашню консерву з курячим м'ясом. Половину закрутки бабуся з'їла, а решту поклала між шибками вікна. Про курятину згадала через день. Попробувала на смак і проковтнула лише шматок. М'ясо їй здалося гіркуватим, не таким, як першого разу, тому вирішила не ризикувати. Однак через тиждень захворіла. Знову навідалася небога, яка й викликала швидку допомогу. У хворі двоїлося в очах, пересохло в горлі й дуже змінився голос. Почала задихатися, наче від нестачі повітря, але глибоко вдихати не могла. Діагноз ботулізму не викликав жодних сумнівів, бо дуже типові були як обставини захворювання, так і скарги та виявлені об'єктивні симптоми (розширені зіниці різного діаметру, опущені повіки тощо).

Давно відомо, що в разі недостатньої термічної обробки у консервованому продукті можуть зберегтися спори ботулінічного мікроба. При зберіганні м'яса між шибками вікон для цих спор були створені тепличні умови, вони проросли, і вегетативні форми бактерій виділили ботулотоксин. Останній настільки сильний, що навіть його мізерна доза може спричинити смерть. Тому не дивно, що хвороба виникла після того, як бабуся попробувала консервоване м'ясо. Цій хворій було проведено ана-

логічне комплексне лікування з використанням протиботулінічної сироватки. На щастя, її життя вдалося врятувати, попри важний вік. З лікарні була виписана через півтора місяця.

Траплялися групові захворювання. У клініку швидка допомога доставила двох хворих, які два дні тому спожили м'ясну закрутку домашнього приготування, — господаря, котрий розпочав будувати хату, і водія, що привіз будівельний матеріал. Розвантаживши машину, чоловіки зайшли в стару хату пообідати, господиня виклала на тарілки м'ясо з домашньої консерви, скиби хліба, кілька свіжих огірків і поставила пляшку самогонки. Обидва поїли з апетитом, основну дозу алкоголю спожив господар, значно менше водій. Згодом найтяжче ботулізм перебігав у шофера й порівняно легко — у забудовника. Відомо, що алкоголь може частково знешкодити ботулотоксин. Можливо, саме тому в нього хвороба перебігала легко. Хоча може бути й інше пояснення. Наукові дослідження показують, що в твердому продукті, наприклад, у шматку м'яса, ковбасі чи кров'яній ботулінічній паличці розмножуються гніздовим способом, тобто в місці забруднення. Зрозуміло, що за такої обставини саме водій міг взяти з тарілки забруднений бактеріями та їхнім токсином шматок м'яса.

У господаря захворювання почалося з нудоти, блювання та проносу, лише наступного дня ослаб зір, не міг прочитати свіжого листа від родича, бо «розпливалися» рядки. У водія ж усе розпочалося з двоїння в очах. Казав, що вранці вийшов у двір і побачив дві вантажівки. Підійшов ближче — одна машина, відійшов далі — знову дві. Його багато днів мучили закрепи.

Я кілька разів розмовляв з господинею, яка приносила обом чоловікам харчі до лікарні. Лише за третім чи четвертим разом вона зізналася, що закрутка була дещо здута, бо зашипіла при знятті кришки. Перед тим, як зізнатися, попросила дати слово, що її не видам, бо дуже боялася гніву постраждалих чоловіків.

1976 року восьмеро чоловіків «на ходу» відзначили уродини приятеля. Вони випили по чарчині й закусили селянським окостом. Наступні дні п'ятеро з них захворіли на ботулізм, решта залишилися здоровими. Це групове захворювання підтверджує висловлену вище думку про гніздове розмноження ботулінічної палички у твердому харчовому продукті. Двоє потерпілих кілька разів заводили розмову з лікарями. Їх найбільше цікавило, чому не всі захворіли. Правдоподібною видалися наше припущення, що окіст міг бути нашпигований часником або перцем і з проколом у м'ясо випадково внесено паличку ботулізму. А саме в глибині м'яса не було доступу повітря, тобто створилися анаеробні умови, що необхідні для росту та розмноження бактерій. Хворі підтвердили, що окорок справді був шпигований приправами. Вони вирішили провести самостійне розслідування після виписання з

лікарні. Отже, на кулінара чекала серйозна чоловіча розмова.

Як ми вже зазначили, ботулотоксин є чи не найсильнішою природною отрутою. Водночас одну з фракцій цього токсину успішно використовує практична медицина, зокрема, в очних і косметологічних кабінетах. З фракції А ботулотоксин виготовлено лікувальний препарат, що розслабляє спазмовані м'язові волокна, які спричиняють, скажімо, вроджену зизоокість чи зморшки на обличчі у старших людей. Отже, в значних дозах ботулотоксин спричиняє хворобу та навіть смерть, у дуже малій дозі, навпаки, — лікувальний ефект. Ще у Середньовіччі лікарі запримітили цю закономірність при створенні фармацевтичних препаратів з різних отруйних речовин.

Професор кафедри В. Копча познайомив мене з пацієнткою, яка відвідувала косметологічний кабінет. Вона мала 32 роки, важила 42 кілограми, тобто була манюня. Попри молодий вік, запримітила появу зморшок на чолі. Вони її дуже хвилювали, тому вирішила позбутися такої ознаки «наближення старості». Косметолог зробила кілька ін'єкцій ботоксу (американський препарат з ботулотоксину) у м'язи чола та принагідно в обидві пахви, щоб зменшити надмірне потовиділення в цих закладах.

Уже через дві-три години після процедури пацієнтка поскаржилася на запаморочення, різке погіршення зору, двоїння в очах (при спробі читати закривала долонею одне око). Крім того, турбували сухість у роті, хриплість голосу, м'язова слабкість. Наступного дня інфекціоніст виявив розбіжну косоокість, несиметричне розширення зіниць, двоїння та парез акомодативної м'язової мускулатури. Беручи до уваги все наведене, діагностовано ін'єкційний ботулізм. Вірогідно, лікарка-косметолог передозувала введення ботулотоксину. Мені здається, що тридцятидворічній рано вдаватися до таких інвазивних методів лікування задля омолодження. Але й косметологу варто дорікнути: вона, безперечно, знала, що ботулотоксин — дуже сильний трипептид і працювати з ним потрібно вкрай обережно. Дозу ботоксу треба було розрахувати на кілограм маси тіла. На щастя, хвора видужала. На що лише не здатна жінка заради збереження краси та принадності!

За нашими даними, до 10 відсотків пацієнтів з проявами ботулізму споживали консервовані гриби. Тому необхідна його диференційна діагностика з отруєнням грибами. Зважаючи на важливість і складність проблеми, у нашій клініці розмежування цих хвороб було розроблено в деталях. У цьому основна заслуга належала професору А. І. Локаю, який свою кандидатську та докторську дисертації присвятив дослідженню отруєння людей грибами. Всі токсичні гриби, які випадково можуть бути спожиті, поділено на три види: 1) з ураженням шлунка й кишок, 2) з ураженням нервової системи, 3) з ураженням печінки та нирок. (Продовження на стор. 11)

ЗАРАЗИТИСЯ МОЖНА ЧЕРЕЗ ЇЖУ ТА ВОДУ

(Закінчення. Поч. на стор. 10)

Користуючись складеними таблицями, ми досить швидко виходили на правильний діагноз. Особливо небезпечним є отруєння блідою поганкою, адже часто призводить до летальних наслідків. Важливо якомога швидше розпізнати таке отруєння й надати відповідну невідкладну лікарську допомогу.

Хворих з отруєнням грибами ми лікували в клініці інфекційних хвороб або реанімаційному відділенні міської лікарні, але найчастіше їх спрямовували в обласну клінічну лікарню. Трагічні випадки назавжди відклалися в пам'яті. Наприклад, до нас доправили інженера, який їздив з друзями у ліс по гриби. Через десять годин після споживання смажених грибів був привезений у клініку з нестерпним болем у животі, блюванням і профузним проносом. У блювотних масах і випорожненнях ми виявили шматки грибів, слиз і кров. Унаслідок значної втрати води й солей хворий скаржився також на сильну спрагу, сухість у роті, слабкість, судоми м'язів, найбільше литкових. У подальшому нарости явища гострої печінково-ниркової недостатності, й пацієнт впав у кому. Всі наші старання були марними. Дуже тяжко було слухати ридання його дружини та сина-школярика. До речі, смажені гриби вони також їли, але залишилися здоровими. Жереб упав на господаря, який приніс гриби додому.

А ще трапилося захворювання незаміжньої жінки та її дошкільнят. Один хлопчик був сліпий на одне око через вроджену ваду й слабозорий на друге. Дівчинка явно відставала в психічному та фізичному розвитку. Як сказали б французи, це були діти веселої вечері. Їх мати вела невпорядковане життя, часто споживала алкогольні напої. Хтось на черговій забаві порадив їй червоні мухомори. Наче достатньо кілька разів їх прополоскати, забрати білі цяточки, варити півгодини, злегка підсмажити, після чого можна сміливо спожити. У всіх трьох пацієнтів були блювання, слинотеча та психічні розлади, що нагадували алкогольне сп'яніння. Це тривало кілька годин. Наступного дня вони були майже здорові. Недолуга мати твердила, що бачила яскраві фантастичні картини й отримала справжній кайф. Коли ж ми пояснили, що можна було померти, вона задумалася й кілька разів повторила, що ніколи не пробачить особі, яка порадила їсти мухомори. Але, на мою думку, за таких обставин вивувати треба насамперед себе.

Наше здоров'я залежить від того, що ми їмо та що п'ємо. Давня китайська мудрість гласить: «Якщо хочеш бути здоровий, то готуй собі їжу сам». Постулат загальноправильний. Але не завжди. Іноді можна приготувати шкідливу їжу й зробити це не свідомо чи через незнання. Тому мимовільно напрошується ще одна порада: «Якщо маєш сумнів щодо якості їжі, то краще залишайся голодним».

1 травня відзначила ювілейний день народження професор кафедри патологічної фізіології ТДМУ Марія Романівна ХАРА.

Вельмишановна Маріє Романівно!

Сердечно вітаємо Вас з ювілейним днем народження!

У стінах університету Ви здобули вищу медичну освіту, успішно пройшли понад 30 літній трудовий шлях від аспіранта до професора кафедри патологічної фізіології, яку впродовж п'яти років очолювали.

Колектив університету глибоко поважає та щиро шанує Вас як одну з талановитих випускників другого покоління, відомого вченого, досвідченого педагога й вихователя студентської молоді за багаторічну невтомну

10 травня виповнилося 50 років доцентів кафедри травматології та ортопедії з військово-польовою хірургією ТДМУ Ігорю Сергійовичу КУЛЯНДІ.

Вельмишановний Ігорє Сергійовичу!

Сердечно вітаємо Вас з 50-літтям!

У стінах університету Ви здобули вищу медичну освіту, а згодом, після трьох років практичної лікарської роботи, успішно пройшли 22-літній трудовий шлях: спочатку старшого лаборанта, асистента кафедри шпитальної хірургії, завідувача консультативно-лікувального центру, а згодом асистента кафедри травматології та ортопедії ФПО, асистента, а останні 11 років – доцента курсу травматології та ортопедії кафедри загальної хірургії, кафедри травматології та ортопедії медичного факультету.

Колектив університету глибоко поважає й щиро шанує Вас як одного з талановитих випускників другого покоління, відомого науковця, висококваліфікованого клініциста – ортопедо-травматолога, досвідченого

працю, високий професіоналізм, сумлінне виконання своїх службових і громадських обов'язків.

Активною є Ваша громадська діяльність, зокрема, як куратора студентських груп, лектора товариства «Знання», секретаря ЦМК, секретаря вченої ради медичного факультету, головного редактора журналу «Здобутки клінічної та експериментальної медицини», члена журі Всеукраїнської олімпіади з патологічної фізіології, члена двох спеціалізованих вчених рад із захисту дисертацій.

Ваші порядність, працелюбність, уважне ставлення до людей, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки і є прикладом для наслідування новими поколіннями студентів, молодих лікарів і викладачів.

Бажаємо Вам, вельмишановна Маріє Романівно, міцного здоров'я, невичерпного творчого натхнення, нових успіхів у Вашій благородній діяльності, добробуту, людського тепла, душевного спокою, родинного благополуччя й затишку, довгих років радісного та щасливого життя.

Хай сміється доля, мов калина в лузі,

У родиннім колі, серед вірних друзів,

Хай крокують поруч вірність і кохання,

Хай здійсняться мрії та усі бажання!

Ректорат і профком ТДМУ імені І.Я. Горбачевського

педагога та вихователя студентської молоді за багаторічну невтомну працю, високий професіоналізм, сумлінне виконання своїх службових і громадських обов'язків.

Особлива сторінка Вашої діяльності – майже півторарічна участь у роботі військово-польового шпиталю Антитерористичної операції на сході України, отримання звання підполковника медичної служби.

Активною є Ваша громадська діяльність, зокрема, як завуча кафедри, відповідального секретаря випускної екзаменаційної комісії, куратора студентських груп. Ваша професійна й громадська діяльність відзначені грамотою та відзнакою Міністерства оборони України «За військову доблесть», подяками й грамотами ректора.

Ваші порядність, працелюбність, уважне ставлення до людей, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки і є прикладом для наслідування новими поколіннями студентів, молодих лікарів і викладачів.

Бажаємо Вам, вельмишановний Ігорє Сергійовичу, міцного здоров'я, невичерпного творчого натхнення, нових успіхів у Вашій благородній діяльності, добробуту, людського тепла, душевного спокою, родинного благополуччя й затишку, довгих років радісного та щасливого життя.

Хай злагода буде, хай буде любов,

Хай тисячу раз повторяться знов

Хороші, святкові і пам'ятні дні,

Хай сонце всміхається Вам у житті!

Ректорат і профком ТДМУ імені І.Я. Горбачевського

21 травня відзначатиме ювілейний день народження професор кафедри інфекційних хвороб з епідеміологією, шкірними та венеричними хворобами ТДМУ Наталія Аврумівна ВАСИЛЬЄВА.

Вельмишановна Наталіє Аврумівно!

Сердечно вітаємо Вас з ювілейним днем народження!

Після закінчення Ленінградського медичного інституту, семи років практичної лікарської роботи, в стінах ТДМУ Ви успішно пройшли 45-літній трудовий шлях від асистента до професора кафедри інфекційних хвороб з епідеміологією, шкірними та венеричними хворобами.

Колектив університету глибоко поважає й щиро шанує Вас як відомого вченого, висококваліфікованого клініциста-інфекціоніста, досвідченого педагога та

8 травня виповнилося 75 років ветеранові ТДМУ Юрію Миколайовичу САЮКУ.

Вельмишановний Юрію Миколайовичу!

Сердечно вітаємо Вас з 75-літтям!

У стінах університету Ви здобули вищу медичну освіту, а згодом, після року практичної лікарської роботи, армійської служби, успішно пройшли майже 50-річний трудовий шлях від клінічного ординатора, аспіранта до доцента, завуча кафедри факультетської хірургії, пізніше – доцента кафедри загальної хірургії.

Колектив університету глибоко поважає й щиро шанує Вас як одного з талановитих випускників першого покоління, відомого науковця, висококваліфікованого клініциста-хірурга, талановитого педагога та вихователя студентської молоді за багаторічну невтомну працю, високий професіоналізм, сумлінне виконання своїх службових і громадських обов'язків.

Усі, хто працював з Вами та

вихователя студентської молоді за багаторічну невтомну працю, високий професіоналізм, сумлінне виконання своїх службових і громадських обов'язків.

Активною є Ваша громадська діяльність, зокрема, як куратора студентських груп, лектора товариства знання, члена редакційної ради журналу «Інфекційні хвороби».

Ваша професійна й громадська діяльність відзначені медаллю «Ветеран праці», грамотами Тернопільської обласної державної адміністрації та міської ради, грамотою й медаллю Асоціації інфекціоністів України.

Ваші порядність, працелюбність, інтелігентність, уважне ставлення до людей, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки і є прикладом для наслідування новими поколіннями студентів, молодих лікарів, науковців і викладачів.

Бажаємо Вам, вельмишановна Наталіє Аврумівно, доброго здоров'я, невичерпного творчого натхнення, нових успіхів у Вашій благородній діяльності, добробуту, людського тепла, душевного спокою, родинного благополуччя й затишку, активного та щасливого довголіття.

Нехай здоров'я, радість і достаток

Сипляться, немов вишневий цвіт,

Хай малює доля з буднів свято

І дарує Вам багато літ!
Ректорат і профком ТДМУ імені І.Я. Горбачевського

вчився у Вас, пам'ятають Вашу ерудитію, вірність традиціям хірургічної школи, яку Ви пройшли, сприйняття нових навчальних методик, інтелігентність у стосунках з колегами та молоддю зміною.

Багатогранною була Ваша громадська діяльність: профорг кафедри, куратор студентських груп, народний дружинник, секретар обласного товариства хірургів, член загальноінститутської групи народного контролю, секретар товариського суду інституту, лектор товариства «Знання», учасник інститутських медико-просвітницьких бригад, які виїжджали в села області.

Ваша професійна та громадська діяльність відзначені медаллю «Ветеран праці», грамотою Тернопільської обласної ради, подяками та грамотами ректора університету.

Ваші порядність, працелюбність, уважне ставлення до людей, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки і є прикладом для наслідування новими поколіннями студентів, молодих лікарів, науковців і викладачів.

Бажаємо Вам, вельмишановний Юрію Миколайовичу, доброго здоров'я, невичерпного життєвого оптимізму, добробуту, людського тепла, душевного спокою, родинного благополуччя й затишку, активного та щасливого довголіття.

Бажаємо щастя, здоров'я і сили,

Щоб довгі літа плечей не схилили,

Щоб спокій і мир панували на світі,

Щоб радість знайшли Ви в онуках і дітях!

Ректорат і профком ТДМУ імені І.Я. Горбачевського

КУБОК РЕКТОРА ТДМУ З МІНІ-ФУТБОЛУ ЗДОБУЛА КОМАНДА З КУРСУ МЕДФАКУЛЬТЕТУ

З ініціативи студентського парламенту нашого університету відбулися фінальні баталії футбольного турніру Кубка ректора ТДМУ, який присвятили 60-річчю університету. До останніх хвилин футбольного турніру точилася боротьба за здобуття головної нагороди. Нагадаємо, що проведення змагань з міні-футболу започаткували торік студенти нашого вишу.

Упродовж двох тижнів зала спортивного комплексу ТДМУ була наповнена захопленими підбадьорюваннями палких уболівальників, хвилюваннями організаторів і неприхованими емоціями гравців. Зазначимо, що вирішальні матчі були надзвичайно інтенсивними. У фіналі після напруженої гри та серії післяматчевих пенальті перемогу здобула команда медичного факультету третього курсу. Другу позицію посіли представники шостого курсу медичного факультету. Третю сходинку в

Кубок команди-переможцю футбольного турніру вручає ректор ТДМУ, професор Михайло КОРДА

гідному поєдинку виборили студенти третього стоматологічного факультету. Кращим гравцем цього річного турніру став студент шостого курсу медичного факультету Богдан Лячук.

Загалом у змаганнях взяли участь 24 команди, з яких шість

представив медичний факультет, п'ять – стоматологічний, по одній – фармацевтичний, НТН (медичний), НТН (стоматологічний), спеціальність «Здоров'я людини», викладачі. Активно долучилися до турніру іноземні студенти, які сформували вісім команд (шість

команд представників спеціальності «Лікувальна справа» та дві – спеціальності «Стоматологія»).

Після завершення фінальних ігор відбулося нагородження переможців. Ректор ТДМУ, професор Михайло Корда подякував організаторам турніру за це спортивне дійство, яке занурило студентську молодь в атмосферу футболу. Михайло Михайлович висловив сподівання, що традиція проведення таких змагань матиме тривалу історію в нашому університеті, а студенти дедалі більше будуть приділяти уваги заняттям спортом.

Очільник вишу також вручив подяки представникам молодіжної команди крила Всеукраїнської ради реанімації та екстреної медичної допомоги, які впродовж усіх днів змагань надавали першу допомогу спортсменам.

«Висловлюємо щирі вдячності адміністрації університету за сприяння у проведенні турніру, всім командам, що взяли активну

участь у змаганнях, молодіжному осередку Всеукраїнської ради реанімації за якісне надання медичної допомоги. Приємно вражені бажанням студентів доводити свою першість під час подібних турнірів. Це допомагає урізноманітнити навчальний процес і дозволити, – зазначив представник оргкомітету Іван Калька.

До складу оргкомітету турніру також увійшов студент ТДМУ Михайло Сас. Дякуємо цим двом хлопцям за їхні організаторські вміння та бажання розвивати спортивну активність у нашому університеті.

ЩОЙНО З ДРУКУ

«СВІТЛА ДНИНА» ПРОФЕСОРА ІВАНА СМІЯНА

Справжній спалах світла спричинила поява на світ напередодні Великодня та ювілею нашої alma mater 34-ої книги «Світла днина» 88-літнього професора Івана Семеновича Сміяна.

Йому судилося пережити Голодомор, війну, труднощі відбудовчого періоду й наперекір усьому цьому вирости до відомих лікарів, знаного й поважного науковця, талановитого організатора охорони здоров'я, ректора нашого вишу, педагога.

Нині він з великою любов'ю та пекучим болем у серці мовить про Україну, її народ, свою малу батьківщину. Пишається і радіє нашими здобутками, випускниками, серед яких: Іван Чекман, Віталій Цимбалюк, Михайло Корда, Ярослав Боднар, Степан Запорожан, Степан Вадзюк, Сергій Клим'юк, Іван Кліщ, Василь Файфура, Марія Хара, Любомир

Білик, ціла плеяда учнів-педіатрів, як-от Галина Павлишин і Світлана Боярчук та багато інших, а також своїми дітьми та онуками.

Кається, що він, українець, десятки років спілкувався не українською, не своєю мовою, не мовою своїх предків.

На сторінках своєї книги, яку він присвятив Весні... Весні 60-річчя нашого університету, Іван Семенович залежно від тексту пропонує твори Тараса Шевченка, Лесі Українки, Івана Франка, Ліни Костенко, Василя Симоненка, Богдана Мельничука, Петра Тимочка, Валерія Дідуха, отця Олекси Приста.

Книга «Світла днина» – це проповідь-послання українського акакала до нас сьогоднішніх і наших наступників. Доторкніться до літературного плоду письменника й філософа професора Івана Семеновича Сміяна та будьте благословенні.

**Наталія ВОЛОТОВСЬКА,
випускниця ТДМУ 2007 року**

Вічна пам'ять

22.01.1937 – 30.04.2017

Ректорат, профком, працівники і студенти ТДМУ імені І.Я. Горбачевського глибоко сумують з приводу смерті ветерана університету, колишнього завідувача кафедри патологічної анатомії з судовою медициною, заступника декана медичного факультету, професора Анатолія Харитоновича ЗАВАЛЬНЮКА та висловлюють щирі співчуття рідним і близьким покійного.

СТУДЕНТИ ТДМУ – В ТРІЙЦІ КРАЩИХ ШАХІСТІВ ТЕРНОПОЛЯ

Ще одні змагання відбулися у рамках відкритої Універсиади, яку зорганізовує управління у справах сім'ї, молодіжної політики і спорту Тернопільської міської ради та Тернопільського обласного відділення комітету з фізичного виховання та спорту МОН України. Цього разу збірна команда Тернопільського державного медичного університету імені І. Горбачевського з шахів здобула бронзові медалі на турнірі, який відбувся у шаховому клубі ТНЕУ.

Спортсмени ТДМУ з числа студентів, а саме Михайло Якимчук (капітан команди), Юрій Ковень-

ко, які навчаються на другому курсі стоматологічного факультету, а також студентки третього курсу медичного факультету Ульяна Солтис і Наталя Бойко виборили III місце, поступившись командам ТНЕУ-1 і ТНЕУ-2.

В особистих заліках Ульяна Солтис виборола I місце на першій дошці. Друге місце здобув Михайло Якимчук на першій дошці. Третє місце завоював Ковенько Юрій на другій дошці.

Тренер і представник команди – асистент кафедри фізичної реабілітації, здоров'я людини та фізичного виховання Любов Новакова.

ВІДБУВСЯ ВОЛЕЙБОЛЬНИЙ ТУРНІР

У Тернопільському державному медичному університеті імені І. Горбачевського відбувся турнір з волейболу. У ньому взяли участь дві команди нашого вишу (ТДМУ-1 і ТДМУ-2), а також Чортківського державного медичного коледжу, Технічного коледжу ТНТУ ім. І. Пулюя.

Боротьба за перемогу була доволі напружена й завзята. У підсумку команда ТДМУ-1, тренером якої є Олександр Білоуско, здобула перше місце. Хлопцям вдалося обіграти всіх учасників з рахунком 2:0. Отже, вони не програли жодної партії.

Друге місце виборола команда Технічного коледжу. На третю сходинку піднялася команда ТДМУ-2. Четвертими у цьому турнірі стали представники Чортківського державного медичного коледжу, які, до речі, мають добрий потенціал, аби перема-

гати у майбутньому. Організатори турніру висловлюють подяку всім учасникам за їхній ентузіазм і бажання розвивати волейбол у студентському середовищі. Такі зустрічі між представниками різних навчальних закладів дають цінний спортивний досвід, зміцнюють взаємозв'язки між молоддю та урізноманітнюють студентське дозвілля.

Кращим гравцем турніру став пасуючий команди ТДМУ-1 – студент третього курсу медичного факультету Сергій Петрушенко. Також було відзначено найстараннішого гравця цієї команди за підсумком усіх ігор і тренувального процесу, а саме студента першого курсу стоматологічного факультету Макара Горщара. Решта учасників отримали пам'ятні подарунки від адміністрації ТДМУ.

«Найголовніше у цьому, що всі спортсмени були задоволені й

щасливі. Це означає, що волейбольне свято в нашому університеті вдалося. Також це вказує на те, що потрібно й надалі провадити подібні матчі, аби стимулювати в молоді бажання займатися волейболом. Висловлюю подяку за допомогу в проведенні турніру головному судді національної категорії Миколі Хвасу», – зазначив Олександр Білоуско.

Оргкомітет та учасники змагань вдячні ректорам ТДМУ, професору Михайлові Корді за підтримку та всебічне сприяння. Слова подяки вони також висловлюють кафедрі фізичної реабілітації, здоров'я людини та фізичного виховання й Центру виховної роботи та культурного розвитку студентів. Учасники турніру відзначили високий рівень організації турніру та висловили бажання приїхати на подібні змагання до ТДМУ ще не один раз.